

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Česká republika a přijetí eura

Martin Pejcha

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Martin Pejcha

Provoz a ekonomika

Název práce

Česká republika a přijetí eura

Název anglicky

Czech Republic and the adoption of the euro

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce bude zhodnotit připravenost České republiky k přijetí eura na základě plnění maastrichtských kritérií konvergence. Dílčími cíly práce bude zjištění výhod a nevýhod souvisejících s přijetím eura pro Českou republiku a rozebrání příkladů na zemích s podobnými ekonomickými podmínkami (Slovensko, Maďarsko).

Metodika

Metodika zpracování závěrečné práce bude založena na základě prostudování vybraných ekonomických publikací a odborných článků, které se týkají eura jako oficiální měny Evropské unie a dopadů přijetí eura na Českou ekonomiku. Zmíněné zdroje budou využity především v teoretické části práce, která bude vysvětlovat základní pojmy související s tématem práce. Významnými zdroji dat pro praktickou část budou databáze České národní banky a Ministerstva financí České republiky z kterých budou čerpána data pro sledované období 2004 – 2017. V rámci praktické části bude provedena analýza připravenosti České republiky k přijetí eura pomocí sledování makroekonomických ukazatelů, a to HDP, míry nezaměstnanosti, úrokové míry, míry inflace a bilance zahraničního obchodu. Navazovat bude uvedení zkušeností zemí s podobnými ekonomickými podmínkami, které se již staly členy eurozóny. V neposlední řadě budou v práci rozebrány dopady zavedení eura na podnikový sektor a obyvatele České republiky. V závěru práce dojde k syntetizaci získaných poznatků.

Doporučený rozsah práce

60–80 stran

Klíčová slova

Evropská unie, Eurozóna, Euro, Maastrichtská konvergenční kritéria, Česká národní banka, HDP, míra inflace, státní dluh

---

Doporučené zdroje informací

BALDWIN, R E. – WYPLOSZ, C. – ŠAROCH, S. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4568-8

LACINA, L. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-560-5

PEČÍNKOVÁ, I. *Euro versus koruna: Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-138-3

VENCOVSKÝ, František. *Připravenost české ekonomiky k přijetí eura*. Acta economica Pragensia: Evropská unie a Česká republika. 2003, ISSN 0572-3043

zavedenieura.cz. Národní plán zavedení eura. [Online] Dostupné z:
<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura>

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 07. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Česká republika a přijetí eura" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 5.4.2020

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkoval Ing. Romanu Svobodovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a připomínky, kterými přispěl k vypracování této práce.

Česká republika a přijetí eura

Abstrakt

Cílem diplomové práce je zhodnocení připravenosti České republiky k přijetí jednotné evropské měny na základě plnění maastrichtských kritérií konvergence, jejichž dodržení je nezbytnou podmínkou pro přijetí eura. Při vysvětlování problematiky související s přijetím jednotné evropské měny je využito poznatků získaných studiem odborné literatury a uplatnění metody deskripce, s jejíž pomocí jsou objasněna teoretická východiska v první části práce. V praktické části diplomové práce je pozornost věnována připravenosti České republiky k přijetí eura pomocí sledování makroekonomických ukazatelů, a to HDP, míry nezaměstnanosti, úrokové míry, míry inflace a bilance zahraničního obchodu. Dále jsou v práci uvedeny přínosy a nevýhody souvisejících s přijetím eura pro Českou republiku, dopady na podnikový sektor a obyvatele České republiky. Na závěr praktické části jsou analyzovány zkušenosti zemí s podobnými ekonomickými podmínkami, které se již staly členy eurozóny.

Klíčová slova: euro, eurozóna, evropská měnová unie, Česká národní banka, maastrichtská kritéria, HDP, míra inflace, státní dluh, výhody společné měny, nevýhody společné měny

Czech Republic and the adoption of the euro

Abstract

The aim of the thesis is to evaluate the Czech Republic's readiness to adopt the European currency on the basis of meeting the Maastricht convergence criteria, observance of which is a necessary condition for euro adoption. Explanation of problems related to adoption of the European currency is based on the knowledge gained from study of professional literature and application of description method, with its help the first theoretical part is being explained. Practical part of thesis is being focused on readiness of Czech Republic for adoption of the euro. Readiness is being judge by macroeconomics indicators, namely GDP, unemployment rate, interest rate, inflation rate and foreign trade balance. Furthermore, the thesis presents benefits and disadvantages associated with adoption of the euro for Czech Republic, the impact on corporate sector and population of Czech Republic. At the end of practical part are analysed the experiences of countries with similar economic conditions that have already joined the euro area.

Keywords: euro, euro area, European Monetary Union, Czech National Bank, Maastricht criteria, GDP, inflation rate, national debt, advantages of common currency, disadvantages of common currency

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Evropská unie.....	14
3.1.1 Smlouva o Evropské unii.....	14
3.2 Hospodářská a měnová unie.....	16
3.3 Eurozóna	16
3.3.1 Maastrichtská konvergenční kritéria.....	18
3.3.2 Reálná konvergenční kritéria	20
3.4 Euro	22
3.4.1 Euro mimo eurozónu	22
3.4.2 Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice.....	22
3.4.3 Scénáře přijetí eura	23
3.4.4 Národní plán zavedení eura	25
3.4.5 Harmonogram zavedení eura v České republice	27
3.5 Makroekonomické ukazatele	29
3.5.1 Hrubý domácí produkt.....	29
3.5.2 Míra inflace.....	30
3.5.3 Platební bilance.....	32
3.5.4 Úroková sazba.....	32
3.5.5 Míra nezaměstnanosti	33
4 Vlastní práce	35
4.1 Vývoj makroekonomických ukazatelů v České republice	35
4.1.1 Vývoj HDP	35
4.1.2 Vývoj nezaměstnanosti	37
4.1.3 Vývoj míry inflace	39
4.1.4 Vývoj platební bilance	41
4.1.5 Vývoj průměrné hrubé mzdy	44
4.2 Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou.....	45
4.2.1 Kritérium cenové stability	46
4.2.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	48
4.2.3 Kritérium kurzové stability	49
4.2.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí.....	50

4.3	Plnění reálných konvergenčních kritérií Českou republikou	52
4.3.1	Plnění kritéria otevřenosti ekonomiky	52
4.3.2	Plnění kritéria mobility pracovní síly.....	53
4.3.3	Plnění kritéria diverzifikace produktu.....	53
4.3.4	Plnění kritéria sladění hospodářského cyklu	54
4.3.5	Plnění kritéria stupně reálné konvergence	54
4.4	Výhody přijetí eura.....	55
4.4.1	Přímé pozitivní dopady přijetí eura.....	55
4.4.2	Nepřímé pozitivní dopady přijetí eura	57
4.5	Nevýhody přijetí eura	58
4.5.1	Negativní přímé dopady přijetí eura	58
4.5.2	Negativní nepřímé dopady přijetí eura.....	60
4.6	Charakter dopadů spojených se zavedením eura.....	60
4.7	Zkušenosti států eurozóny	61
4.7.1	Slovenská republika	61
4.7.2	Německá spolková republika	63
5	Výsledky a diskuse	65
5.1	Makroekonomické ukazatele.....	65
5.2	Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií	66
5.3	Plnění reálných konvergenčních kritérií.....	68
5.4	Zavedení eura v České republice.....	70
5.4.1	Výhody zavedení eura pro Českou republiku	70
5.4.2	Nevýhody zavedení eura pro Českou republiku	72
6	Závěr.....	74
7	Seznam použitých zdrojů.....	77
8	Přílohy	82

Seznam tabulek

Tabulka 1: Členské státy eurozóny	17
Tabulka 2: Vývoj míry nezaměstnanosti eurozóny a České republiky 2008-2019 (v %) ...	39
Tabulka 3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen	48
Tabulka 4: Vývoj kritéria veřejného schodku 2004-2018	51
Tabulka 5: Vývoj kritéria dluhu vládního sektoru 2004-2018.....	52
Tabulka 6: Dopad výhod po zavedení eura.....	60
Tabulka 7: Dopad nevýhod po zavedení eura	61

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj HDP ve stálých cenách roku 2010 2004-2019	36
Graf 2: Vývoj HDP na obyvatele ČR ve stálých cenách roku 2010 2004-2019	36
Graf 3: Míra růstu HDP eurozóny a České republiky 2008-2019	37
Graf 4: Vývoj míry nezaměstnanosti 2004-2019.....	38
Graf 5: Vývoj míry inflace České republiky v letech 2004-2019.....	40
Graf 6: Vývoj míry inflace eurozóny a České republiky 2008-2019	40
Graf 7: Vývoj běžného účtu platební bilance České republiky 2004-2019.....	42
Graf 8: Vývoj kapitálového účtu platební bilance v České republice 2004-2019	43
Graf 9: Vývoj finančního účtu platební bilance v České republice 2004-2019.....	43
Graf 10: Vývoj chyb a opomenutí platební bilance 2004-2019.....	44
Graf 11: Vývoj průměrných ročních mezd eurozóny a České republiky 2005-2019	45
Graf 12: Vývoj HICP 2004-2018.....	47
Graf 13: Dlouhodobé úrokové sazby 2004-2018.....	49
Graf 14: Vývoj kurzu CZK/EUR 2014-2019	50

Seznam použitých zkratk

CZK	Česká koruna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
EUR	Euro
ECB	Evropská centrální banka
ERM	Mechanismus směnných kurzů
HDP	Hrubý domácí produkt
OCA	Optimální měnová oblast
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen

1 Úvod

Evropská unie se již od svého vzniku snaží o hospodářskou, politickou ale i měnovou integraci států nacházejících se na území Evropy. K 1. květnu 2004 vstoupila do Evropské unie i Česká republika, což sebou přineslo mimo jiné i závazek k přijetí společné evropské měny. V rámci Evropské unie je umožněno všem novým členským zemím uplatňování dočasné výjimky, která nezavazuje k přijetí eura (EUR) v konkrétním časovém období, nýbrž předpokládá, že tak bude učiněno v momentě, kdy bude země plnit všechna kritéria stanovená Maastrichtskou smlouvou. O konkrétním termínu přijetí eura však rozhoduje vláda České republiky.

K dnešnímu dni je tomu již šestnáct let, co Česká republika vstoupila do Evropské unie a stále nedošlo k zavedení eura. Přijetí jednotné měny se váže především k plnění požadovaných maastrichtských kritérií a ke snižování rozdílů v ekonomické úrovni, životních podmínkách a míry nezaměstnanosti nové členské země s uskupením eurozóny. Dodržování těchto kritérií vede k eliminaci nebo alespoň zmírnění asymetrických šoků způsobených přijetím společné měny.

Přechod od české koruny k euru ovlivní prakticky všechny subjekty žijící a podnikající na území České republiky. Takto velké rozhodnutí musí být dobře naplánováno, aby došlo k minimalizaci negativního dopadu změn na podnikatelskou sféru, občany ČR, ale i veřejný sektor, a naopak maximalizaci pozitivních aspektů, které vyplývají z přijetí eura. V říjnu roku 2006 bylo vládou České republiky rozhodnuto o přijetí eura metodou tzv. velkého třesku neboli současným jednorázovým zavedením do hotovostního i bezhotovostního oběhu. Při přechodu na euro budou inicializovány opatření na základě, kterých bude povinností obchodníků po určitou dobu uvádět ceny zboží v korunách i eurech. Pro spotřebitele tak nebude složité kontrolovat, zda nedošlo k neodůvodněnému zvýšení cen. Na státní instituce připadne role kontrolora dodržování pravidel přepočtu měn a zaokrouhlování cen.

Problematikou přijetí eura se zabývá česká veřejnost i odborníci již několik let. V době vstupu do Evropské unie se zdálo zřejmým krokem i následné přijetí společné měny. Časem však vyvstaly otázky správnosti tohoto kroku především díky globální ekonomické krizi, krizi eurozóny, situací Řecka, Španělska a také vystoupení Velké Británie z Evropské unie.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavní cílem diplomové práce je zhodnocení připravenosti České republiky k přijetí eura. Hodnocení je prováděno na základě analýzy plnění maastrichtských kritérií konvergence. Dílčími cíli práce je zjištění výhod a nevýhod souvisejících se zavedením eura pro Českou republiku z pohledu státu, organizací i občanů. Pro názornou ukázkou možného ekonomického vývoje po přechodu na jednotnou evropskou měnu jsou doloženy příklady vývoje zemí s podobnými ekonomickými podmínkami, které se již staly členy eurozóny (Slovensko, Německo).

2.2 Metodika

Metodika zpracování závěrečné práce je založena na základě prostudování vybraných ekonomických publikací a odborných článků, které jsou zaměřeny na euro jakožto oficiální měnu Evropské unie, případně dopady přijetí jednotné evropské měny na Českou republiku. Při tvorbě teoretické části práce je použita metoda deskripce, zakládající se na předchozí studii odborných zdrojů.

Metodika zpracování závěrečné práce bude založena na základě prostudování vybraných ekonomických publikací a odborných článků, které se týkají eura jako oficiální měny Evropské unie a dopadů přijetí eura na Českou ekonomiku. Zmíněné zdroje budou využity především v teoretické části práce, která bude vysvětlovat základní pojmy související s tématem práce. Významnými zdroji dat pro praktickou část budou databáze České národní banky a Ministerstva financí České republiky, z kterých budou čerpána data pro sledované období 2004–2017. V rámci praktické části bude provedena analýza připravenosti České republiky k přijetí eura pomocí vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, plnění reálných konvergenčních kritérií a také sledování makroekonomických ukazatelů, a to HDP, míry nezaměstnanosti, úrokové míry, míry inflace a vývoj platební bilance. Navazovat bude uvedení zkušeností zemí s podobnými ekonomickými podmínkami, které se již staly členy eurozóny. V neposlední řadě budou v práci rozebrány dopady zavedení eura na podnikový sektor a obyvatele České republiky. V závěru práce dojde k syntetizaci získaných poznatků.

3 Teoretická východiska

3.1 Evropská unie

Počátky vzniku Evropské unie souvisí již s obdobím po skončení druhé světové války, kdy evropské státy začaly formovat hospodářská společenství. Jednalo se postupně o Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii (Greger a kol., 1997).

Účelem vzniku společenství byla snaha zajistit ekonomickou stabilitu po-té, co HDP některých evropských států vykazovalo hodnoty shodné s hodnotami v 19. století. Zároveň se hospodářská uskupení musela potýkat s poválečnými problémy v podobě humanitární krize a čelit nepřestávající hrozbě nových konfliktů (Baldwin, 2013).

3.1.1 Smlouva o Evropské unii

Základním dokumentem a milníkem pro vznik EU se stala Smlouva o Evropské unii, k jejímuž podpisu došlo 7. února 1992 v Maastrichu, díky čemuž je smlouva také nazývána jako Maastrichtská smlouva. V platnost vstoupila 1. listopadu 1993. Součástí Maastrichtské smlouvy je novela dosavadních zakladatelských smluv, přičemž je v ní vymezena nezávislá konstrukce na právních normách, které tvořily základ Evropského společenství (Pečinková, 2008).

Na základě Maastrichtské smlouvy došlo k vzniku struktury Unie. Byly tak vymezeny pravomoci Rady, Evropského parlamentu, Evropské komise, Soudního a účetního dvoru, které se staly v přesném slova smyslu jedinými orgány Unie. Dále byly zavedeny Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů, které měly poradní funkci. K již existujícím finančním institucím, Evropské investiční bance a Evropskému investičnímu fondu, byl dle smlouvy zřízen Evropský systém centrálních bank a Evropská centrální banka (Sokolska, 2019).

Dalším zásadním prvkem Maastrichtské smlouvy bylo stanovení tří základních pilířů fungování EU (Sokolska, 2019):

- **Evropské společenství (první pilíř):** mělo za úkol zajistit fungování jednotného trhu společně s rozvojem hospodářských činností, vysoké úrovně zaměstnanosti, sociální ochrany, rovnosti žen a mužů a mnoho dalšího.

K plnění těchto cílů docházelo především za pomoci vytvoření společného trhu a zavedením hospodářské a jednotné měnové politiky.

- **Společná zahraniční a bezpečnostní politika (druhý pilíř):** za pomoci mezivládních metod bylo dosaženo provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Členské státy museli tuto politiku dodržovat bezvýhradně a aktivně v duchu loajality a solidarity. Mezi cíle patřilo: chránění společných hodnot, základních zájmů, celistvosti a nezávislosti Unie při zachování souladu s Chartou Organizace spojených národů, posilování bezpečnosti Unie ve všech formách, podpora mezinárodní spolupráce, rozvíjení a upevňování demokracie a právního státu a dodržování lidských práv a svobod.
- **Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (třetí pilíř):** v těchto oblastech bylo cílem poskytovat svým občanům vysokou úroveň ochrany v prostoru bezpečnosti, svobody a spravedlnosti. Přičemž zde byly zahrnuty následující oblasti:
  - předpisy a provádění kontrol při překračování vnějších hranic Společenství
  - boj proti terorismu, závažné trestné činnosti, obchodu s drogami a mezinárodním podvodům
  - soudní spolupráce v trestních a občanskoprávních věcech
  - vytvoření Evropského policejního úřadu (Europol) se systémem umožňujícím výměnu informací mezi policejními orgány členských států
  - bojování proti nepovolenému přistěhovalectví
  - společná azylová politika

Významnou úpravu Maastrichtské smlouvy stanovila Evropská rada v roce 1993 v Kodani, kdy došlo k upravení takzvaných vstupních kritérií (Kodaňská kritéria), které musely splňovat země, jež se chtěly připojit k EU.

Vstupní kritéria zahrnují tři podmínky členství (Euroscope, 2019a):

- Politické kritérium, vyžadující stabilní instituce zaručující demokracii, právní stát, dodržování lidských práv, úctu k menšinám a jejich ochranu

- Fungující tržní hospodářství a schopnost vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v Unii
- Schopnost plnit závazky vyplývající z členství, včetně podpory cílů Unie – veřejnou správu, která dokáže provádět a spravovat právní předpisy EU v praxi

Unie si i přes stanovení těchto podmínek nadále ponechává právo rozhodnout, kdy je připravena na přijímání nových členů.

3.2 Hospodářská a měnová unie

V případě měnové a hospodářské integrace se jedná o propojování a odstraňování bariér mezi jednotlivými státy tak, aby docházelo k ekonomickému růstu a zlepšující se životní úrovně obyvatel. Skutečného sjednocení ekonomik a životní úrovně se však zatím žádné integraci dosáhnout nepodařilo, což je také hlavní výtkou kritiků. Slabší státy jsou po-té v takových integracích v podřadných postaveních a zpravidla se stávají zdrojem levných surovin, především pracovních sil.

Hospodářskou unii je myšleno (European Commission, 2019):

- Koordinování hospodářské politiky mezi členskými státy
- Koordinování fiskálních politik, se zaměřením na omezení veřejného zadlužování členských států
- Nezávislá měnová politika Evropské centrální banky
- Sjednocování evropské měny

V případě Evropské hospodářské a měnové unie se v současné době jedná o největší a nejvýznamnější unii ve světové ekonomice.

3.3 Eurozóna

Eurozónu tvoří státy Evropské unie, které přijaly za společnou jednotnou měnu euro. Počátky se datují k 1. lednu 1999 kdy jedenáct z tehdejších patnácti států Evropské unie vstoupilo do tohoto integračního uskupení. Ve stejném období bylo zavedeno euro ve formě elektronické měny, zatím však bez hotovostní formy. Bankovky a mince byly uvedeny do oběhu 1. ledna 2002 (Evropská komise, 2019).

V roce 2020 tvoří Eurozónu devatenáct států, přičemž sedm států Evropské unie prozatím nezavedlo euro a Dánsko má vyjednanou trvalou výjimku ohledně zavedení eura.

Stejně tak měla vyjednanou výjimku Velká Británie. Mezi státy, které nezavedly euro patří Česká republika spolu s Bulharskem, Chorvatskem, Maďarskem, Polskem, Rumunskem a Švédskem (Euroskope, 2019b).

Při přechodu z vlastní měny na společnou měnu euro jsou využívány přepočítávací koeficienty pro stanovení veškerých cen. Koeficient je udáván s přesností na šest platných číslic, přičemž je stanoven jako počet jednotek národní měny státu, které se rovnají jednotce eura. Údaj je stanoven Radou Evropské unie ve zvláštním nařízení. Koeficient nesmí být zaokrouhlován ani jinak upravován (Dědek, 2013d).

V následující tabulce č.1 „Členské státy eurozóny“ je názorně vidět rok vstoupení států do eurozóny spolu s přepočítávacím koeficientem původní měny.

Tabulka 1: Členské státy eurozóny

	Rok přistoupení	Měna	Přepočítací koeficient
<i>Belgie</i>	1999	frank	40,3399
<i>Finsko</i>	1999	marka	5, 94573
<i>Francie</i>	1999	frank	6,55957
<i>Irsko</i>	1999	libra	0,787564
<i>Itálie</i>	1999	lira	1936,27
<i>Lucembursko</i>	1999	frank	40,3399
<i>Německo</i>	1999	marka	1,95583
<i>Nizozemsko</i>	1999	gulden	2,20371
<i>Portugalsko</i>	1999	escudo	200,482
<i>Rakousko</i>	1999	šilink	13,7603
<i>Španělsko</i>	1999	peseta	166,386
<i>Řecko</i>	2001	drachma	340,750
<i>Slovinsko</i>	2007	tolar	239,640
<i>Malta</i>	2008	lira	0,429300
<i>Kypr</i>	2008	libra	0,585274
<i>Slovensko</i>	2009	koruna	30,1260
<i>Estonsko</i>	2011	koruna	15,6466
<i>Lotyšsko</i>	2014	lat	0,702804
<i>Litva</i>	2015	litas	3,45280

Zdroj: Dědek 2015, vlastní zpracování

Pro vstup do eurozóny a přijetí eura musí členské státy splňovat podmínky stanovené Smlouvou o Evropské unii, která jsou označována jako Maastrichtská konvergenční kritéria.

3.3.1 Maastrichtská konvergenční kritéria

V rámci Smlouvy o Evropské unii došlo i k vymezení podmínek pro přijetí členu eurozóny. Za podmínky pro přijetí bylo stanoveno splnění ekonomických kritérií, kterým se podle místa vzniku říká Maastrichtská kritéria nebo také Maastrichtská konvergenční kritéria. Jejich smyslem je posouzení míry ekonomické konvergence uchazečské země se současnými členy Eurozóny tak, aby nebyla narušena stabilita jak pro zemi samotnou, tak pro Eurozónu jako celek (Děděk, 2013c).

Vyhodnocení plnění Maastrichtských kritérií provádí Evropská komise spolu s Evropskou centrální bankou v dokumentu zvaném Konvergenční zpráva. Konvergenční zprávy vychází pravidelně ve dvouletých intervalech nebo na základě požádání uchazečské země (Plchová, Abrahám, Helísek, 2010).

Jednotlivá konvergenční kritéria jsou následující:

- **Kritérium cenové stability:** vzniklo za účelem prokázání schopnosti uchazečské země obejít se bez využití kurzu jakožto nástroje ovlivnění cen. Uchazečský stát musí splňovat následující skutečnosti:
  - *Průměrná míra inflace po dobu jednoho roku před provedeným šetřením nesmí překračovat o více než 1,5procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků. Vývoj cen je sledován pomocí průměrného harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. Z tří nejnižších hodnot inflace se počítá nevážený průměr.*
  - *Cenová stabilita musí být dlouhodobě udržitelná, čímž se myslí schopnost splnění kritéria i v následujících měsících po evaluaci.*
- **Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb:** účelem je posouzení trvanlivosti konvergence. Vychází z očekávané schopnosti promítnutí pochybností o udržitelnosti konvergence do výnosů dlouhodobých cenných papírů. Konvergence úrokových sazeb má také předcházet nárazovým změnám

v ceně dlouhodobých dluhopisů po vstupu uchazečské země do Eurozóny. Uchazečský stát musí splňovat následující skutečnost:

- *Průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba nesmí překročit o více než 2procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států vykazujících v oblasti cenové stability nejlepší výsledky v průběhu jednoho roku před šetřením. Úrokové sazby jsou zjišťovány u desetiletých státních dluhopisů, případně u srovnatelných cenových papírů, v případě, kdy nejsou tyto splatnosti k dispozici. Dlouhodobá úroková sazba je stanovena aritmetickým průměrem za posledních 12 měsíců. Výpočet hodnoty používá nevážený aritmetický průměr tří vybraných dlouhodobých úrokových sazeb.*
- **Kritérium kurzové stability:** zajišťuje jistotu, že trvalá fixace směnného kurzu národní měny, za kterého země vstupuje do měnové unie, bude provedena na co nejlepší úrovni, při které nedojde k vzniku makroekonomické nerovnováhy. Při zohlednění tohoto kritéria se bere v potaz:
  - *Uchazečská země musí být po dobu posledních dvou let před šetřením účastníkem mechanismu ERM II a její kurz po toto období nesmí být vystavován silným tlakům.*
  - *Po dobu alespoň dvou let nesmí uchazečská země devalvovat z vlastního podnětu centrální paritu své měny.*
  - *Pro posouzení, zda byl kurz vystaven silným tlakům, se využívají pomocné ukazatele, kterými jsou například: míra odchylování od středního kurzu, vývoj krátkodobých úrokových diferencíálů, posuzování úlohy devizových intervencí, zohlednění mezinárodní finanční pomoci při stabilizaci měny.*
- **Kritérium udržitelnosti veřejných financí:** nezodpovědné zacházení s veřejnými financemi může mít za následek krizi vládních financí, způsobovat poptávkou taženou inflací a vytlačení investic ze soukromého sektoru. Účelem tohoto kritéria tedy je předcházení takovým rizikům pomocí umožnění vstupu do Eurozóny pouze zemím s konsolidovanými veřejnými financemi. Základ tohoto fiskálního kritéria vychází z ustanovení Maastrichtské smlouvy, které zakazuje zemím Evropské unie hospodařit

s nadměrnými schodky. Nadměrný schodek je vymezen z pohledu určité výše rozpočtového deficitu, zároveň však i z pohledu určité výše státního dluhu.

K neplnění kritéria tedy dochází za následujících podmínek:

- *Poměr schodku (plánovaného nebo skutečného) veřejných financí k HDP překročil hodnotu 3 %, výjimkou může být, pokud poměr podstatně a nepřetržitě klesal a dosáhl úrovně blízke referenční hodnoty, nebo došlo k překročení referenční hodnoty pouze výjimečně a dočasně.*
- *Poměr veřejného zadlužení vůči HDP překročil referenční hodnotu 60 %, ledaže se poměr dostatečně snižuje a blíží se k referenční hodnotě.*

3.3.2 Reálná konvergenční kritéria

Oproti maastrichtským kritériím nejsou podložena žádnou smlouvou, a přesto se jedná o kritéria v mnoha ohledech významnější. Pod pojmem reálné konvergence si lze představit přibližování reálné ekonomické výkonnosti země vstupující do eurozóny vůči zemím které již jsou jejími členy (Pečinková, 2008).

Reálná konvergenční kritéria se týkají snižování rozdílů v ekonomické úrovni, životních podmínkách a zaměstnanosti členských zemí eurozóny. Zmíněné faktory mají vliv na ovlivnění asymetrických šoků ekonomiky v dlouhodobém horizontu, a to jak negativním, tak pozitivním smyslu (Brůžek, Smrčková, Zák拉斯ník, 2007).

Kritéria vznikala z teorie ekonomy Mundella, který se v 60. letech zabýval tématem výhodnosti flexibilního měnového kurzu oproti kurzu fixnímu. Robert Mundell přišel s myšlenkou zafixování kurzu mezi měnami, čímž by došlo ke vzniku měnové unie mezi státy tak, že musí být splněny základní požadavky vedoucí k vytvoření optimální měnové oblasti (OCA). Základními požadavky jsou (Brůžek, Smrčková, Zák拉斯ník, 2007):

- **Otevřenost ekonomiky** – z měnové unie, dle teorie optimálních měnových oblastí, mohou profitovat nejvíce otevřené ekonomiky, díky zafixování kurzu měny a tím odstranění kurzového rizika. Otevřenost ekonomiky je stanovena celkovou hodnotou vývozu a dovozu ke vztahu k HDP. Menší ekonomiky jsou přirozeně více provázané se zahraničím, díky omezeným možnostem uspokojení vlastní poptávky.

- **Mobilita pracovní síly** – pomocí mobility pracovních sil může dojít k žádoucímu zmírnění dopadů asymetrických hospodářských šoků v momentě, kdy to již není umožněno přizpůsobováním měnového kurzu. Mobilitou se rozumí, nakolik dochází ke stěhování lidí v reakci na ekonomické podněty. Kritérium nikdy nedosáhne plné mobility, jedná se tak o záležitost míry. Plnou mobilitou by bylo možné označovat situace, ve kterých by lidé bez prodlení využívali minimálního rozdílu v příjmu k stěhování se do oblastí s vyšším příjmem.
- **Diverzifikace produktu** – pod pojmem diverzifikace produktu se rozumí široká škála produktů ekonomiky. Čím více je ekonomika diverzifikována z hlediska výroby statků, tím více dochází ke snížení pravděpodobnosti postižení ekonomiky asymetrickým ekonomickým šokem. Pokud by již došlo k zasažení ekonomiky takovým šokem, šok bude lépe vstřebán v rámci celé ekonomiky a nedojde k ohrožení celkové úrovně produkce a zaměstnanosti.
- **Sladěnost hospodářského cyklu** – podobný hospodářský vývoj mezi sledovanými zeměmi je dalším z kritérií teorie OCA. Kritérium vychází z předpokladu, že pokud se průběh ekonomického cyklu kandidátské země podobá, nebo je stejný, s průběhem cyklu členských států měnové unie, dochází s vysokou mírou pravděpodobnosti k nastavení vyhovující měnové politiky pro nově příchozí zemi. V opačném případě by mohlo dojít k neodpovídajícímu nastavení měnových nástrojů vůči potřebám dané země.
- **Stupeň reálné konvergence** – celková nedostatečná sladěnost ekonomiky může být způsobena například i nižším stupněm hospodářského vývoje. V rámci kandidátských zemí, s relativně nižší životní úrovní, by mělo docházet k postupnému přiblížení úrovně vyspělých ekonomik. Celý proces zahrnuje specifické znaky, mezi které patří vyšší dynamika ekonomického růstu a vyšší míra inflace. Právě tyto typické znaky transformujících se ekonomik, mohou zamezit plnění maastrichtských konvergenčních kritérií.

3.4 Euro

Euro bylo oficiálně pojmenováno v Madridu při zasedání Evropské rady v roce 1995. Spolu s názvem zde byl přijat i symbol reprezentující euro a to €. Došlo také k rozhodnutí o používání stejného názvu pro měnu ve všech úředních jazycích Evropské unie. O dva roky později přidělila Mezinárodní organizace pro standardizaci euru kód „EUR“, který se tak stal mezinárodní normou pro všechny organizace (Tomášek, 2007).

Euro se krátce po svém zavedení stalo druhou nejdůležitější mezinárodní měnou, první zůstává americký dolar a lze ji tak považovat za jeden z nejviditelnějších a nejhmatatelnějších úspěchů evropské integrace (Evropská unie, 2019).

Spolu s přijetím eura se národní banky členů eurozóny stanou výrobci bankovek a mincí, povolení k ražbě je však ponecháno pouze v rukou Evropské centrální banky (ECB), čímž se státy eurozóny vzdávají veškerých nástrojů monetární politiky (ČNB, 2007).

3.4.1 Euro mimo eurozónu

S eurem jakožto národní měnou se můžeme setkat i ve státech mimo eurozónu. Takové státy jsou děleny na země bez měnové dohody, země s měnovými dohodami s EU a země mimo Evropu v oblastech, které jsou součástí evropského státu, jenž je členem eurozóny. Zeměmi bez měnové dohody jsou Černá Hora a Kosovo. Měnovou dohodu s EU, na základě které jsou státy oprávněny vydávat omezené množství euromincí, mají uzavřenou evropské ministáty Vatikán, Andora, San Marino a Monako. Oblastmi ležícími mimo Evropu, a přesto využívající euro jsou například Francouzská Guyana, Martinik, ostrov Réunion, Madeira, Azorské ostrovy a Kanárské ostrovy. Euro je využíváno v některých francouzských zámořských teritoriích, která nejsou součástí Evropské unie a nerazí vlastní eurové mince. Jedná se například o ostrovy Saint-Pierre-et-Miquelon, Mayotte a Svatý Bartoloměj (Dědek, 2014a).

3.4.2 Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice je orgán koordinující technickou přípravu spojenou se vstupem do eurozóny. Vznikla z pověření Ministerstva financí České republiky a jedná se o meziresortní skupinu skládající se z Ministerstva financí, České národní banky, Ministerstva průmyslu a obchodu České

republiky, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra České republiky a v neposlední řadě Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

Konkrétně jednotlivé instituce zastupují viceguvernér České národní banky, náměstek ministra průmyslu a obchodu, náměstek ministra zahraničních věcí, náměstek ministra spravedlnosti, náměstek ministra vnitra, náměstek místopředsedy vlády pro evropské záležitosti a náměstek ministra pro informatiku (Ministerstvo financí, 2020).

Úkolem skupiny je především příprava komunikační strategie, řízení činnosti pracovních skupin a dohled nad plněním kroků stanovených v rámci Národního plánu zavedení eura, který je skupinou vytvořen. Národní plán zavedení eura je podrobněji vysvětlen v následujících kapitolách. Národním koordinátorem byl vládou jmenován prof. Ing. Oldřich Dědek, CSc., dne 28. března 2007. Mezi úkoly koordinátora patří prezentování stanovisek Národní koordinační skupiny široké veřejnosti, podávání informací vládě České republiky a celková koordinace jednání skupiny.

V čele jednotlivých pracovních skupin se nachází gestor, jehož úkolem je vytvoření příznivých podmínek pro danou pracovní skupinu. Zřízeny byly následující pracovní skupiny pro (Dědek, 2013b):

- Finanční sektor – gestorem Česká národní banka
- Nefinanční sektor a ochranu spotřebitele – gestorem Ministerstvo průmyslu a obchodu
- Veřejné finance a veřejnou správu – gestorem Ministerstvo financí
- Legislativu – gestorem Ministerstvo spravedlnosti
- Informatiku a statistiku – gestorem Ministerstvo vnitra
- Komunikaci – gestorem Ministerstvo financí a Česká národní banka

3.4.3 Scénáře přijetí eura

Konkrétní scénář pro přijetí eura Českou republikou je popsán v rámci Národního plánu pro zavedení eura. Obecně však lze k přechodu na jednotnou evropskou měnu využít jeden z následujících scénářů (Dědek, 2014b):

- ***Jednorázový přechod na euro („Velký třesk“)*** – spočívá v zavedení bezhotovostní i hotovostní formy eura v jednom momentu. Nové peněžní částky tak od tohoto momentu mohou znít pouze na měnu euro. Dosavadní

částky jsou přepočteny pomocí přepočítacího koeficientu. Charakteristickými vlastnostmi tohoto scénáře jsou jasnost a přehlednost pro zúčastněné subjekty spolu s nejnižšími náklady nutnými pro koordinaci a přípravu jak veřejného, tak soukromého sektoru. Scénář „Velkého třesku“ je dobře využitelný v momentě, kdy je euro již známá a rozšířená měna.

- **Využití přechodného období (Madridský scénář)** – v rámci přechodného období dochází nejprve k zavedení eura v jeho bezhotovostní podobě, kdy se národní měna stává podjednotkou eura. V platnosti zůstávají bankovky a mince v národní měně, přičemž euro tak není oficiálním platidlem. Přechodné období může trvat nejdéle tři roky, po jejich uplynutí je euro uvedeno i do hotovostního oběhu. V obou měnách lze hradit i dlužné částky, přičemž částka je připsána v měně, v které je veden účet věřitele. K případnému přepočtu dochází za využití přepočítacího koeficientu. Úvěrové instituce jsou tak nuceny vést paralelní účty ve dvou měnách, kdy za přepočítání nemohou vybírat žádné kurzové poplatky. Za výhody přechodného období lze považovat dostatek času na technické přípravy jako je ražba mincí, předzásobení bank a podniků hotovostí nebo pro přípravu právního prostředí. Náklady však v tomto scénáři rostou z důvodu nákladnosti udržování paralelních účtů při správě provádění platebního styku. Jedná se o první a jediný scénář v době vzniku eurozóny.
- **Období postupného zrušení (Phasing-Out)** – jedná se o jediný scénář, který zatím nebyl v praxi využit. Podstatou daného scénáře je zavedení eura v bezhotovostním i hotovostním styku ve stejném okamžiku. Existují zde však dílčí výjimky, které umožňují používat národní měnu i po zmíněném okamžiku přechodu. V rámci výjimky je dovoleno po dobu nejdéle jednoho roku používat národní měnu u nástrojů jakými jsou faktury, účtenky a smlouvy znějící v národní měně. Platby a účtování se však musí provádět v eurech. Výhodou je pro některé subjekty delší čas pro přizpůsobení. Nevýhodou je zvýšení nákladů například pro banky a pošty, jimž vznikají dodatečné náklady.

3.4.4 Národní plán zavedení eura

Jedná se o základní dokument vymezující harmonogram, zásady a zajištění celého procesu zavádění eura v České republice. Ke schválení plánu vládou České republiky došlo 11. dubna 2007. Dokument obsahuje souhrn úkolů z jednotlivých oblastí české ekonomiky, které je potřeba provést v souvislosti se zavedením eura (Ministerstvo financí, 2018).

Návody a postupy obsažené v plánu mají za úkol napomáhat občanům a jednotlivým sektorům v přípravách na přijetí eura. Příkladem jsou zde stanoveny pravidla pro duální označování cen spolu s duálním oběhem koruny a eura, nutné úpravy na úrovni informačních systémů a postup pro informování o zavedení eura. Důležitými kritérii stanovenými v plánu jsou ochrana spotřebitele a minimalizace nákladů veřejného i soukromého sektoru. Jedná se tak o dokument popisující technický scénář přijetí eura díky čemuž neobsahuje konkrétní termín vstupu České republiky do eurozóny. Konkrétní termín bude stanoven vládou České republiky (ČNB, 2018).

V dokumentaci jsou stanoveny následující základní zásady, na jejichž základě bude přijata jednotná evropská měna (Brůžek, Smrčková, Zákasník, 2007):

- **Jednorázové zavedení eura** – spočívá v zavedení evropské měny k jednomu okamžiku v podobě jak bezhotovostní, tak v hotovostní formě eurobankovek a euromincí. Nenastane tak tedy přechodné období, v rámci kterého by euro obíhalo v bezhotovostní podobě. Této variantě se říká „Velký třesk“.
- **Duální cirkulace** – okamžikem zavedením eura dojde k postupnému stahování české koruny z oběhu. Již od tohoto momentu se euro stane zákonným platidlem a veškeré bezhotovostní transakce se budou provádět zásadně v eurech. Hotovostní platby budou moci nadále probíhat v českých korunách i eurech po dobu dvou kalendářních týdnů. Po uplynutí dvoutýdenní lhůty se stane jediným platidlem euro.
- **Právní kontinuita** – zavedení společné evropské měny se nijak nedotkne platnosti smluv ani jiných legislativních nástrojů. Veškeré smlouvy, v nichž dochází k uvedení dat v korunách tak budou nadále platnými i po přijetí eura. Údaje se však musí přepočítat pomocí přepočítacího koeficientu určeného radou EU. Podmínky smluv zůstanou neměnné, při zachování smluvní volnosti subjektů. Smluvní strany tak nebudou omezeny v případných dalších

vzájemných dohodách a budou moci nadále smluvní pravidla měnit. Účelem právní kontinuity je zachování právní jistoty v rámci právního odvětví.

- **Pravidla pro použití přepočítacího koeficientu** – Při vstupu do eurozóny je Česká republika povinna při zavádění eura převést české koruny na společnou měnu prostřednictvím přepočítacího koeficientu, který bude stanoven Radou EU. Koeficient bude stanoven v podobě 1 EUR = XX,XXXX CZK. Přepočítávací koeficient nebude možno upravovat ani zaokrouhlovat na menší počet platných číslic.
- **Pravidla zaokrouhlování** – v momentu převedení české koruny na euro za pomoci přepočítacího koeficientu dojde k vyčíslení částky s vysokým počtem desetinných míst. Zaokrouhlení dle stanovených pravidel se tak stane nezbytností. K zaokrouhlení dojde vždy na nejbližší eurocent, tedy na dvě desetinná místa. Zaokrouhlována bude vždy výsledná hodnota, nikoli jednotlivé dílčí položky. Výjimky při zaokrouhlování budou tvořit zvláště stanovené případy, pro které vznikne systém specifické zaokrouhlování. Může se jednat například o daně, poplatky, ceny benzínu atd. Konkrétnější přehled principů zaokrouhlování bude k nalezení v Obecném zákonu o zavedení eura, na jehož základě bude celá metodika zaokrouhlování vyhotovena.
- **Princip nepoškození občana** – při zavedení eura by nemělo dojít k poškození občanů a spotřebitelů České republiky. Zaokrouhlování částek tak bude ve prospěch občanů, což znamená, že poplatky spolu s daněmi budou zaokrouhleny směrem dolů. Zároveň dojde k zaokrouhlení vratek na daních nebo plateb státu občanům (sociální dávky, důchody) směrem nahoru. Výjimku z takových případů budou tvořit platby a pohledávky ve prospěch státu, které vznikly na základě nedodržování právních předpisů. Pro takové případy budou uplatněny standardní pravidla zaokrouhlování.
- **Princip předcházení zvyšování cen a vnímané inflaci** – u občanů nově vstupujících států do eurozóny lze pozorovat jev, při kterém dochází k vyššímu vnímání zvýšení cen, než ke kterému došlo ve skutečnosti. Neopodstatněnému zvyšování cen by měla zabránit potřebná opatření, kterými jsou především důsledné kontrolování vývoje cen v pravidelných

etapách, spolu s dodržováním pravidel převodu české koruny na jednotnou měnu. Přijetí eura by nemělo způsobit narušení cenové stability v dodavatelsko-odběratelských vztazích.

- **Minimalizace nákladů** – veškeré náklady spojené s přijetím eura si jednotlivé subjekty pokryjí samy, a to jak v soukromém, tak veřejném sektoru. Role státu v této souvislosti spočívá ve včasném poskytnutí veškerých potřebných informací a doporučení, potřebných pro minimalizaci nákladů plynoucích z přijetí eura.
- **Věcná a finanční odpovědnost** – za přípravu právních pravidel budou zodpovědné orgány státní správy a samosprávy. Vlastní organizační zodpovědnost připadne na jednotlivé veřejné i soukromé subjekty samostatně, a to včetně přípravy informačních a jiných systémů.
- **Informační kampaň** – za hlavní cíl komunikační kampaně lze považovat včasné informování o veškerých podstatných změnách souvisejících s přijetím společné evropské měny v České republice. Kampaň bude probíhat v rámci televizních spotů, informačních letáků, webových stránek a jiných.

3.4.5 Harmonogram zavedení eura v České republice

Harmonogram zavedení eura v České republice je ovlivněn schopností České republiky plnit maastrichtská kritéria a zároveň termínem vstupu do systému směnných kurzů ERM II. Stanovit termín vstupu do systému ERM II má v pravomoci vláda České republiky ve spolupráci s Českou národní bankou.

Vzhledem ke schválení zavedení eura v České republice za využití scénáře takzvaného Velkého třesku došlo i k vytvoření odpovídajícího harmonogramu, který je k nalezení v Národním plánu zavedení eura. Harmonogram má následující podobu (Businessinfo, 2007):

- **1. etapa: Do vstupu do ERM II** – skládá se z prvotních příprav změn spojených se zaváděním eura, přičemž země absolvuje přístupovou proceduru do systému směnných kurzů ERM II s orgány Evropské unie.
- **2. etapa: Od vstupu do ERM II po rozhodnutí o přijetí ČR do eurozóny** – jedná se o etapu trvající alespoň dva roky, v rámci které probíhá komunikační kampaň, přijímání legislativních změn, spolu s úpravou informačních

systému a podobně. Navazující kroky jsou podmíněny úspěšností pobytu v ERM II, čili dodržením fluktuace koruny vůči euru bez nadměrných výkyvů, bez devalvací měny a plněním maastrichtských kritérií. Ke konci druhé etapy dojde k následujícím krokům:

- Evropská komise a Evropská centrální banka vydají konvergenční zprávy hodnotící stupeň udržitelné konvergence.
- Orgány Evropské unie pozitivně ohodnotí připravenost České republiky na vstup do eurozóny.
- Evropská komise vydá Radě EU doporučení na zrušení výjimky pro zavedení eura v České republice.
- Rada EU rozhodne o zrušení výjimky pro zavedení eura – hlasování proběhne kvalifikovanou většinou.
- Stanovení přepočítacího koeficientu Radou EU přibližně půl roku před vstupem do eurozóny.

➤ **3. etapa: Mezi rozhodnutím Rady EU o zrušení výjimky pro zavedení eura do dne vstupu do eurozóny** – zaměřuje se na dokončení technických příprav souvisejících se vstupem země do eurozóny. V rámci třetí etapy dojde k:

- Zabezpečení potřebného množství euro bankovek a mincí pro hotovostní oběh.
- Předzásobení České národní banky a komerčních bank eurovým oběživem.
- Zásobení maloobchodů eurovým oběživem v rámci sekundárního předzásobení.
- Aplikaci pravidel o povinném duálním označování cen.
- Zajištění přípravy konverze bankomatů, automatů a jiných zařízení používajících bankovky a mince.
- Prohloubení komunikace se zaměřením na ochranu spotřebitele.

➤ **4. etapa: Po vstupu do eurozóny** – v rámci čtvrté a poslední etapy je potřeba zajistit:

- Aplikování pravidel o duální cirkulaci a zajištění stahování národní měny z oběhu při současné výměně za euro.

- Po uplynutí období duální cirkulace pokračování ve výměně národní měny za euro v rámci centrální banky a u bank komerčních.
- Dodržování pravidel povinného období duálního označování cen.
- Sledování vývoje cenové hladiny, spolu s aplikací pravidel proti zneužívání zavedení eura k zvyšování cen.
- Pokračování v komunikaci a vysvětlování změn vyplývajících ze zavedení jednotné evropské měny.

3.5 Makroekonomické ukazatele

V následujících kapitolách dochází k rozboru nejčastěji zmiňovaných makroekonomických ukazatelů, spojených s přijetím jednotné evropské měny. Makroekonomické ukazatele jsou zvoleny na základě jejich provázanosti s Maastrichtskými kritérii a budou nadále využívány v praktické části práce.

3.5.1 Hrubý domácí produkt

Jedním z nejčastěji používaných ukazatelů pro podání prvotní informace o výkonnosti ekonomiky a životní úrovni dané země je hrubý domácí produkt (HDP). HDP vyjadřuje hodnotu finální produkce vytvořené za určité časové období na území daného státu. Jedná se tak o působení výrobních faktorů na území státu, aniž by se přihlíželo k tomu, kdo je vlastníkem výrobních faktorů. Z důvodu různé velikosti států je při jejich porovnávání vhodnější využívat ukazatel HDP na obyvatele. Dalším z využívaných tvarů je tempo růstu HDP, které podává informaci o tom, o kolik procent se změnilo HDP oproti předcházejícímu období (Brčák, Sekerka, Stará, 2014).

Při používání ukazatele HDP musíme rozlišovat mezi reálným a nominálním HDP. Nominální HDP je vyjádřen v cenách běžného roku. Při popisování produkce očištěné o vliv růstu cen je využíván ukazatel HDP ve stálých cenách. Takový ukazatel je označován jako reálné HDP (Holman, 2011).

Jak již bylo zmíněno, pro porovnávání výkonnosti ekonomiky různých států je vhodnější použití hodnoty produkce připadající na jednoho obyvatele. Jedná se o významný ukazatel především z důvodu obecně platného tvrzení, že čím je vyšší produktivita práce v určité zemi a čím vyšší hodnota produktu připadá na jednoho

obyvatele, tím je daná země bohatší a po ekonomické stránce rozvinutější (Spěváček, 1999).

Pro měření HDP se využívají tři základní metody:

- **Výrobní** – jedná se o součet hrubé přidané hodnoty jednotlivých sektorů či odvětví a čistých daní, které nejsou zohledňovány v rámci sektorů nebo odvětví. Součet přidaných hodnot lze vyjádřit jako rozdíl v hodnotě produkce a meziprojektu. Produkce je oceněna v cenách základních, přičemž užití se oceňuje v cenách kupních, z tohoto důvodu musí dojít k přičtení daní a odečtení výdajů spojených s výrobou (Brčák, Sekerka, & Stará, 2014).

HDP = hodnota produkce – meziprojekt + daně z produktů – dotace

- **Výdajová metoda** – jak název napovídá, jedná se o metodu sčítající agregované výdaje čili výdaje všech subjektů na služby a zboží za dané období (Máče & Rousek, 2013).

HDP = spotřební výdaje domácností + investice firem + vládní výdaje + čistý export

- **Důchodová metoda** – je stanovena pomocí součtu prvotních důchodů v národním hospodářství. Prakticky se jedná o součet důchodů jednotlivých subjektů ekonomiky (Brčák, Sekerka, Stará, 2014).

HDP = mzdy a platy + zisky firem + renty + čisté úroky + amortizace + nepřímé daně – subvence

3.5.2 Míra inflace

Inflace je definována jako růst cenové hladiny. Mírou inflace se po-té rozumí její kvantitativní vyjádření. Lze tedy říci, že míra inflace charakterizuje znehodnocení měny v určitém časovém období, čímž se snižuje kupní síla peněz. U ukazatele je nutné uvědomění, že značí růst průměrné cenové hladiny ekonomiky, nikoli růst cen jednotlivých služeb či statků (Jurečka, 2013).

Opačným pojmem k inflaci je deflace. Deflací se rozumí pokles cen způsobený poklesem ekonomické aktivity podniků a lidí. S deflací se potýkala řada evropských ekonomik například při krizi v roce 2008 (Holman, 2011).

Na základě závažnosti můžeme inflaci dělit na (Kadeřábková, 1993):

- **Mírnou (plíživou)** – růst cenové hladiny je pozvolný, v rozmezí jednociferných čísel. Za takové situace panuje důvěra k penězům. Jedná se o stabilní cenovou hladinu.
- **Pádívou** – nastává v momentě, kdy cenová hladina roste v rozmezí od 10 % do 999 % ročně. Při takto vysoké inflaci panuje obava z dalšího zrychlování inflace. U inflace vyjádřené v trojciferných číslech dochází k řadě poruch tržního hospodářství.
- **Hyperinflace** – nastává v období válečných konfliktů, případně revolucí. Je považována za ničivou pro ekonomiku a zpravidla se řeší zrušením dané měny a jejím nahrazením měnou novou.

Pro výpočet míry inflace jsou využívány cenové indexy. Míra inflace udává změnu cenových indexů při porovnání s minulým obdobím. K nejvyužívanějším cenovým indexům patří (Jurečka, 2013):

- **Index spotřebitelských cen (CPI)** – udává, nakolik se změnil výdaje domácností na statky spotřebního koše za sledované období. Spotřební koš obsahuje vybrané výrobky, které jsou běžně spotřebovávány. Samotný výpočet je proveden podílem nákladů spotřebního koše za běžné období a nákladů na totožný spotřební koš v cenách výchozího období. Zlomek je následně převeden na procenta pomocí vynásobení stem.
- **Index cen výrobců (PPI)** – vyjadřuje, jak se vyvíjejí ceny statků vstupujících do výroby. Často je označován jako index velkoobchodních cen. Oproti výpočtu indexu spotřebitelských cen využívá porovnání košů reprezentantů. Koš reprezentantů obsahuje ceny surovin, výrobků, polotovarů nebo energie vstupujících do produkce. Index je vhodné využít především pro prognózu budoucí inflace.
- **Implicitní deflátor HDP (IPD)** – využívá všechny statky obsažené v celém produktu ekonomiky, nikoli pouze reprezentativní koš jako je tomu u předešlých deflátorů. Jedná se tak o přesnější ukazatel vývoje inflace, než je tomu u indexu spotřebitelských cen, díky širšímu spektru obsažených statků. Výpočet se provádí pomocí podílu nominální a reálné hodnoty HDP, jenž je následně násoben stem.

3.5.3 Platební bilance

V rámci platební bilance jsou zachycovány veškeré ekonomické transakce mezi rezidenty domácí a ostatních zemí, uskutečněných v určitém časovém období, většinou v rozmezí jednoho roku. Jedná se tak o systematický účetní výkaz, v němž jsou zachycené transakce spojeny s pohybem zboží, služeb i kapitálu mezi ekonomikou domácí a zahraničím (Durčáková, 2007).

Platební bilanci lze rozdělit do pěti oblastí (Holman, 2011):

- **Běžný účet** – sleduje pohyb výrobků, důchodů z výrobních faktorů, služeb a běžných transferových plateb.
- **Finanční účet** – zachycuje závazky spolu s pohledávkami rezidentů vůči zahraničí. Jedná se o portfoliové investice, přímé zahraniční investice a ostatní investice.
- **Kapitálový účet** – skládá se z běžných kapitálových transferů.
- **Chyby a opomenutí**
- **Změny devizových rezerv** – sleduje vývoj aktiv, kterými disponuje centrální banka.

3.5.4 Úroková sazba

Úrokem se rozumí částka placená dlužníkem ve prospěch věřitele za poskytnuté peníze. Velikost úroku je odvozena z délky období, po které jsou peníze zapůjčeny, velikosti zapůjčené částky a úrokové míry. Úroková míra udává, o kolik procent bude ze zapůjčené částky uhrazeno navíc. Úroková sazba je přesným vyjádřením úrokové míry, které může být udáváno i v desetinných číslech (Brčák, Sekerka, Stará, 2014).

Česká národní banka stanovuje tři úrokové sazby, které jsou významné pro fungování bankovní soustavy české republiky. Jsou jimi (Finance CZ, 2020):

- **Diskontní sazba** – je úrokem z diskontního úvěru. Jedná se o úrokovou sazbu, kterou je úročena přebytečná likvidita komerčních bank uložená u České národní banky. Představuje také dolní mez pro krátkodobé úrokové sazby na peněžním trhu.
- **Lombardní sazba** – je úrokem z lombardního úvěru. Oproti sazbě diskontní, určuje horní hranici pro krátkodobé úrokové sazby v rámci peněžního trhu.

Česká národní banka za tuto sazbu poskytuje komerčním bankám lombardní úvěr za zástavu cenných papírů.

- **Repo sazba (2T repo sazba, dvoutýdenní)** – jedná se o hlavní měnový nástroj České národní banky ovlivňující množství peněz v ekonomice. Česká národní banka pomocí prodeje svých cenných papírů či pokladničních poukázek stahuje měnu z oběhu, a naopak měnu do oběhu uvolňuje odkupem stejných cenných papírů. Po uplynutí doby splatnosti je Česká národní banka povinna vrátit bance věřitelské jistinu navýšenou o dohodnutý úrok. Věřitelská banka je současně povinna vrátit České národní bance cenné papíry. Tyto operace jsou vázány na čtrnáctidenní období.

3.5.5 Míra nezaměstnanosti

Dle českého statistického úřadu, se rozumí mírou nezaměstnanosti procentní vyjádření nezaměstnaných osob, jakožto podíl z aktivního obyvatelstva. Čitatelem i jmenovatelem jsou ukazatele určené dle mezinárodních definic či doporučení. Obecná míra nezaměstnanosti se vyjadřuje vždy v procentech (Kadeřábková, 1993).

Míra nezaměstnanosti (v %) = nezaměstnaní / ekonomicky aktivní obyvatelstvo x 100

Ekonomicky aktivním obyvatelstvem se rozumí zaměstnaní i nezaměstnaní neboli pracovní síla. Zaměstnanými jsou osoby, které jsou starší 15 let a kteří v referenčním období příslušely mezi placené zaměstnance, příslušníky armádních složek nebo osoby samostatně výdělečně činné. Naopak za nezaměstnané jsou považovány osoby starší 15 let, které neměly placené zaměstnání ani sebezaměstnání, přičemž aktivně vyhledávaly zaměstnání a byly připraveny k nastoupení do práce nejpozději do dvou týdnů (Else international, 2020).

Nezaměstnanost je také možno vnímat jako plýtvání zdroji, a to jmenovitě lidskou prací, která patří mezi nejvýznamnější zdroje. Při vysoké nezaměstnanosti dochází často k politické nestabilitě (Kadeřábková, 1993).

Nezaměstnanost se z ekonomického hlediska dělí na nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklickou. Frikční nezaměstnanost tvoří lidé, kteří se stěhují či hledají lepší práci a z těchto či podobných důvodů jsou nezaměstnaní. Strukturální nezaměstnaností se označuje nesoulad v nabídce a poptávce na pracovním trhu v určitých oborech či regionech. Cyklická nezaměstnanost je pravidelně se opakující v určitých částech

hospodářského cyklu. Obecně platí, že nezaměstnanost v období recese roste a při růstu ekonomiky klesá (Kadeřábková, 1993).

Vláda k boji s nezaměstnaností může využívat dvou typů opatření. Jedná se o aktivní nebo pasivní politiku zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti se zaměřuje na vytváření nových pracovních míst, zvyšování flexibility pracovní síly a předcházení nezaměstnanosti. Při využívání aktivní politiky zaměstnanosti se tak konkrétně může jednat například o rekvalifikaci, vytvoření společensky účelových pracovních míst, veřejně prospěšných míst či absolventských a praktikantských míst (Pavelka, 2006).

4 Vlastní práce

4.1 Vývoj makroekonomických ukazatelů v České republice

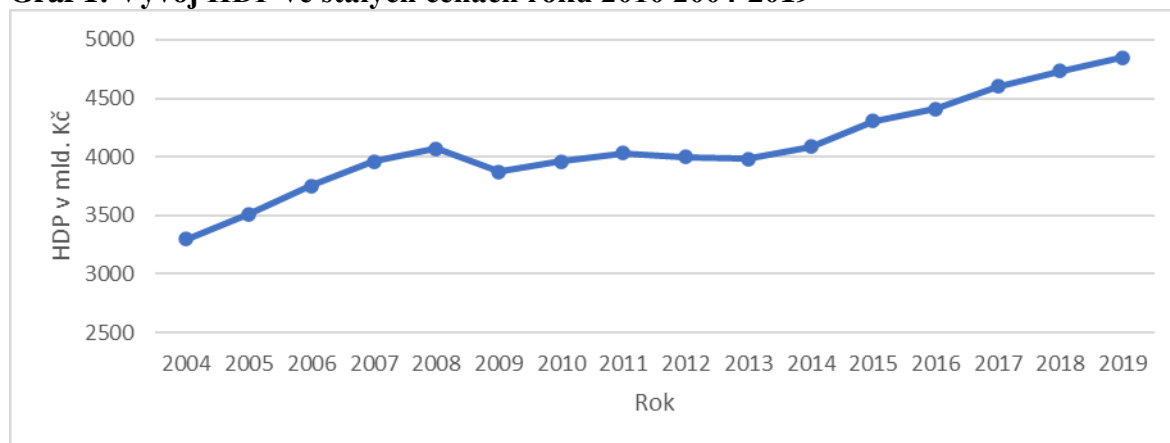
Pro zachycení vývoje makroekonomických ukazatelů v České republice jsou využívány údaje získané z Českého statistického úřadu, případně při srovnávání s Evropskou unií jsou využívána data Evropského statistického úřadu. Při sledování vývoje jednotlivých údajů je využíváno jak absolutních, tak poměrových ukazatelů pro zachycení nejen absolutního porovnání, ale také mnohdy více směrodatných údajů vyjádřených například v přepočtu na jednoho obyvatele.

4.1.1 Vývoj HDP

Pro hodnocení ekonomické výkonnosti dané země se často využívá ukazatele HDP, případně HDP vyjádřeného ve stálých cenách. Při využití stálých cen, není zohledněna změna cen na trhu a je počítáno v cenách, které platí v roce stálém. Výsledný přepočet se označuje za reálný domácí produkt, který se mění pouze v závislosti na struktuře a objemu vyrobených statků a služeb. Růst HDP je jedním z předpokladů snazšího zapojení České republiky do eurozóny.

V grafu č.1 je zachycen vývoj HDP České republiky od jejího vstoupení do Evropské unie ve stálých cenách roku 2010. Vývoj je tedy očištěn od vlivu cen. Z grafu je patrný celkový růst HDP. K meziročnímu růstu nedocházelo pouze v období ekonomické krize, tedy letech 2009 až 2013. Přesněji v roce 2009 byl zaznamenán pokles HDP, a to o téměř 200 mld. Kč oproti roku předchozímu. Od počátku tohoto propadu HDP oscilovalo u úrovně 4 000 mld. Kč. Do poklesu hodnoty HDP roku 2009 se negativně promítl silný propad zahraniční poptávky. Recesi v letech 2012 a 2013 lze vysvětlit naopak propadem domácí poptávky. Od roku 2013 již docházelo k stálému růstu HDP (Český statistický úřad, 2015).

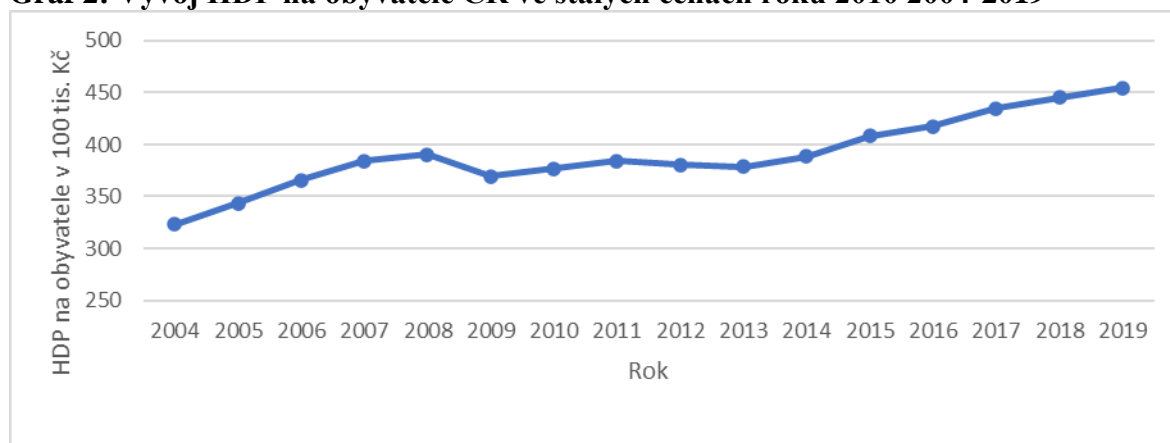
Graf 1: Vývoj HDP ve stálých cenách roku 2010 2004-2019

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Absolutně vyjádřený ukazatel nemusí být vždy nejpřesněji vypovídajícím. V tomto případě by nemusel správně vyjadřovat vývoj HDP k stavu obyvatelstva. Mohlo by tak dojít ke stavu, kdy absolutní HDP vykazuje nárůst, přičemž HDP na obyvatele klesá například díky vysokému navýšení počtu obyvatel České republiky. Vývoj HDP České republiky v cenách roku 2010 v přepočtu na obyvatele vyjádřen ve statisících Kč je uveden v grafu č.2. Vývoj patrný v grafu je téměř totožný s vývojem grafu č.1, což je zapříčiněno především díky nízkému přírůstku obyvatel ve sledovaném období.

Graf 2: Vývoj HDP na obyvatele ČR ve stálých cenách roku 2010 2004-2019

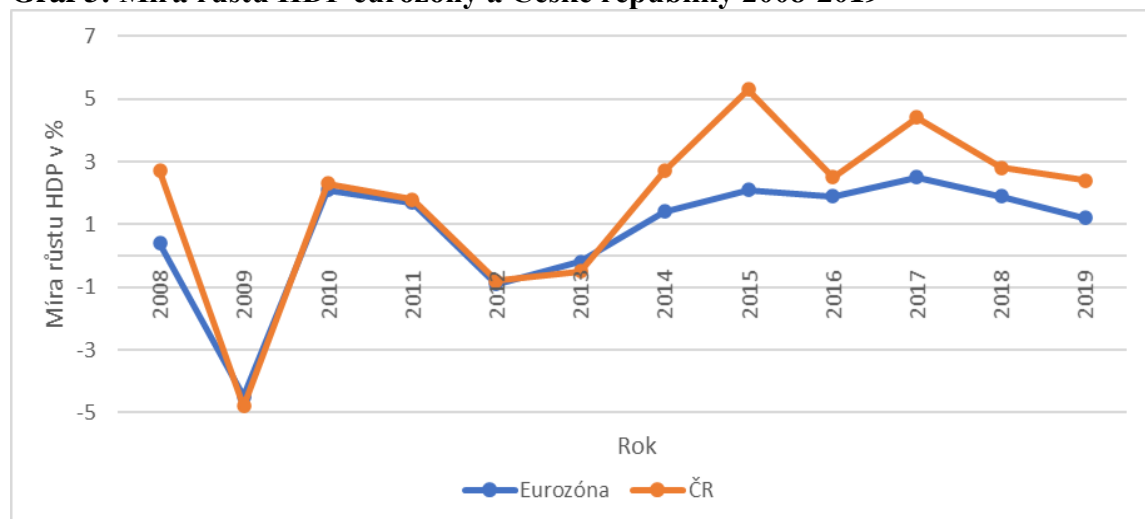

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Z grafu č.1 a č.2 je patrná tendence růstu HDP jak v absolutním vyjádření, tak v přepočtu na obyvatele. Lze tedy konstatovat růst české ekonomiky od roku 2013,

po skončení ekonomické krize. Pro porovnání se státy eurozóny by nebylo vhodné použití absolutního vyjádření HDP kvůli různé velikosti států eurozóny, nabízí se tak využití ukazatele HDP na obyvatele. Pro vyšší přehlednost a názornost zda ekonomika České republiky roste rychleji než jaký je průměr států eurozóny, je využit ukazatel míry růstu HDP v reálných cenách. V grafu č.3 tedy dochází k porovnání eurozóny s Českou republikou z hlediska vývoje růstu HDP v reálných cenách. V grafu je patrný obdobný vývoj míry růstu HDP mezi eurozónou a Českou republikou od roku 2008 až do roku 2013, tedy v období ekonomické krize. Od roku 2014 však Česká republika vždy předčila mírou růstu HDP průměr eurozóny a lze tedy konstatovat, že ekonomika České republiky přinejmenším z pohledu HDP roste rychleji než je tomu u států eurozóny.

Graf 3: Míra růstu HDP eurozóny a České republiky 2008-2019

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Ze všech zmíněných ukazatelů je patrná tendence růstu ekonomiky České republiky od období ekonomické krize. Porovnání míry růstu HDP eurozóny a České republiky poukázalo na vyšší tempo růstu české ekonomiky oproti průměru států eurozóny.

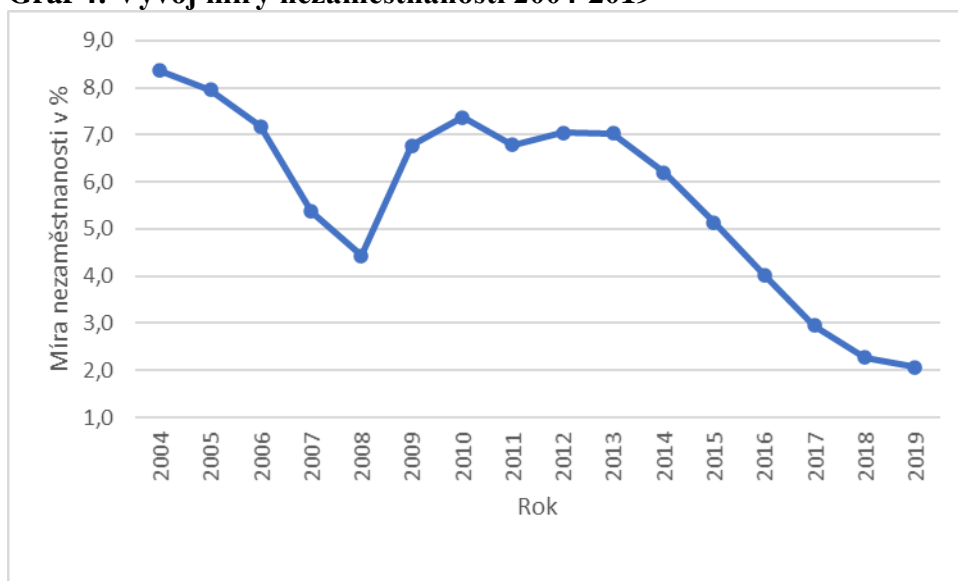
4.1.2 Vývoj nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je přirozenou součástí ekonomiky, vypočítána jako vztah mezi nezaměstnanými osobami a počtem ekonomicky aktivního obyvatelstva. U České republiky se ekonomicky aktivním obyvatelstvem rozumí osoba starší 15 let, nepracující ve sledovaném období, a to ani jako sebezaměstnaná a přitom byla připravena k nástupu

do zaměstnání v rozmezí 14 dnů, a aktivně vyhledávající zaměstnání (Brčák, Sekerka, Stará, 2014).

Ukazatel míry nezaměstnanosti může poukazovat na stabilitu ekonomiky, sezónní zaměření ekonomiky nebo také fázi ekonomického cyklu. Například při sledování průměrné roční nezaměstnanosti v delším časovém období, je možno spojit fáze růstu ekonomiky s klesající mírou nezaměstnanosti a naopak, což je jev, který lze pozorovat i u České republiky. Vývoj míry nezaměstnanosti je zachycen v grafu č.4, v kterém je patrný nárůst míry nezaměstnanosti v období ekonomické krize v letech 2009 až 2013. Přírůstek počtu nezaměstnaných pramení z poklesu poptávky, čímž došlo k omezení zakázek a zaměstnavatelé tak byli v důsledku nuceni propouštět své zaměstnance. Od roku 2014 míra nezaměstnanosti v České republice klesala až na 2,1 % v roce 2019. V současné době se tedy Česká ekonomika potýká s rekordně nízkou mírou nezaměstnanosti, která je jedním z indikátorů ekonomického růstu.

Graf 4: Vývoj míry nezaměstnanosti 2004-2019

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Při porovnání České republiky s průměrem eurozóny z pohledu míry nezaměstnanosti za období 2008-2019 je možno si všimnout, celkově nižší míry nezaměstnanosti v České republice za celé sledované období, a to včetně období ekonomické krize, jak ukazují data v tabulce č.2.

Tabulka 2: Vývoj míry nezaměstnanosti eurozóny a České republiky 2008-2019 (v %)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Eurozóna	7,6	9,6	10,2	10,2	11,4	12	11,6	10,9	10	9,1	8,2	7,6
Česká republika	4,4	6,8	7,4	6,8	7,0	7,0	6,2	5,1	4,0	2,9	2,3	2,1

Zdroj: Český statistický úřad, Eurostat, vlastní zpracování

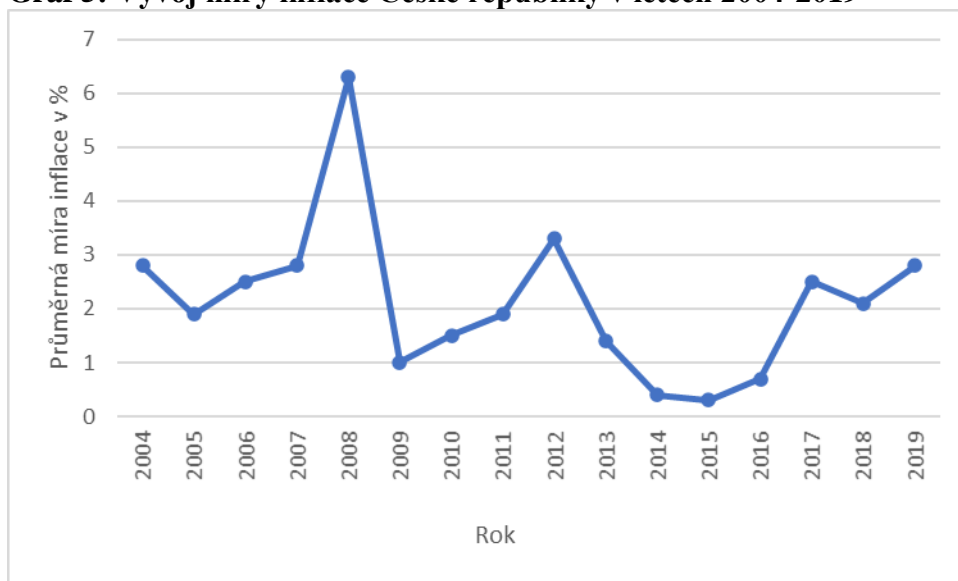
Z pohledu míry nezaměstnanosti se Česká republika pohybuje hluboko pod průměrem států eurozóny a nejsou u ní patrné výkyvy, které by mohly indikovat nestabilitu tohoto ukazatele. Míra nezaměstnanosti je natolik nízká, že může nastat, a v některých odvětvích již nastává, situace, v které Česká republika nedisponuje dostatečným množstvím lidských zdrojů k uspokojení poptávky na trhu práce (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020).

4.1.3 Vývoj míry inflace

Vývoj míry inflace napomáhá k určení, zda nedochází k přílišné devalvaci měny, a tedy snižování kupní síly obyvatelstva daného státu. Pro rostoucí ekonomiku je typická mírná míra inflace pohybující se v řádech jednociferného procentuálního vyjádření.

Data získaná z Českého statistického úřadu promítnutá do grafu č.5 vykazují ve sledovaném období 2004-2019 mírnou míru inflace. S výjimkou počátku (2008) a konce ekonomické krize (2012), se míra inflace v České republice vždy pohybovala v rozmezí od 0,3 % (v roce 2015) do hranice tří procent. Nárůst míry inflace z počátku krize byl zapříčiněn nárůstem cen potravin, se současným zvýšením DPH z 5 % na 9 % u vybraných výrobků a služeb. Díky celkové stabilitě sledovaného parametru lze předpokládat podobný vývoj míry inflace i v rámci výhledu do budoucna.

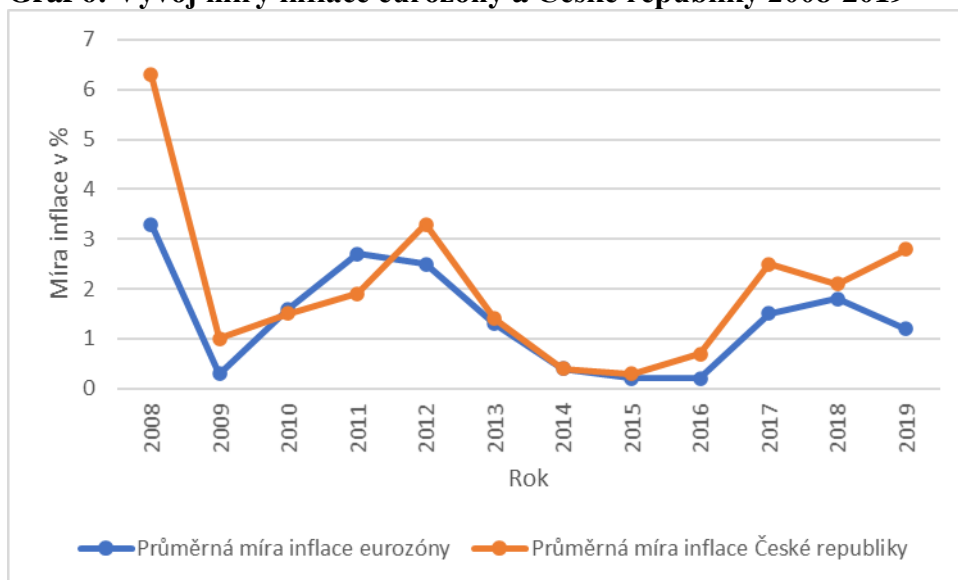
Graf 5: Vývoj míry inflace České republiky v letech 2004-2019

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Při porovnání vývoje míry inflace České republiky se státy Eurozóny za období 2008-2019 je patrný obdobný průběh vývoje i dosahované hodnoty. Jednou z příčin obdobného vývoje inflace je celková provázanost České ekonomiky se státy eurozóny, především pak Německem. Data jsou pro názornost zobrazena v grafu č.6.

Graf 6: Vývoj míry inflace eurozóny a České republiky 2008-2019

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Z uvedených údajů vyplývá blízka korelace míry inflace eurozóny s Českou republikou. Při takto se vyvíjející míře inflace se dá předpokládat, že by nedošlo k zásadní změně po vstupu České republiky do eurozóny.

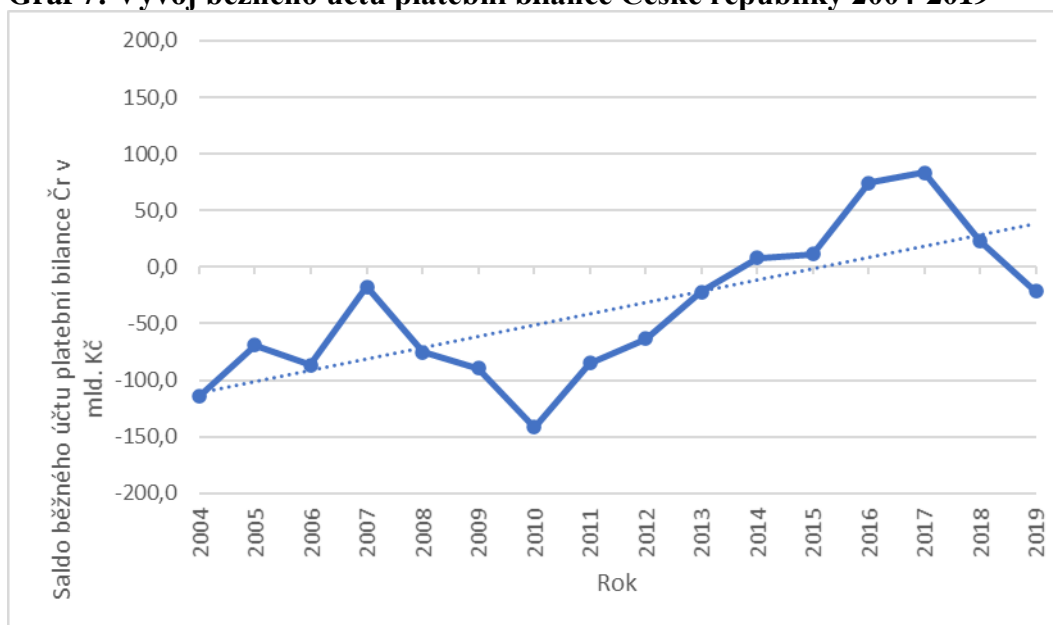
4.1.4 Vývoj platební bilance

V případě platební bilance se jedná o účetní výkaz, který zachycuje veškeré ekonomické devizové transakce, na straně tuzemské i zahraniční v určitém období, zpravidla za jeden rok. Vstup do Evropské unie pro Českou republiku znamenal mimo jiné i přijetí jednotného celního sazebníku a kvót Evropské unie. V rámci platební bilance České republiky se přijatá pravidla projevila pozitivně v rámci vývoje vnějšího prostředí. Růst světové ekonomiky a hospodářský růst v zemích Evropské unie utvořily předpoklad pro zvyšování českého exportu a staly se rozhodujícím faktorem při zvyšování odbytu české produkce (ČNB, 2004).

V rámci platební bilance je možné rozlišovat více účtů z kterých je bilance složena. V pořadí na prvních místech se uvádí běžný účet platební bilance, který v sobě obsahuje položky zboží, služeb, ale také prvotních a druhotných důchodů. Kromě zmíněného běžného účtu je platební bilance složena i z účtu kapitálového, obsahujícího především kapitálové transfery a účtu finančního, v kterém jsou zahrnuty přímé investice, portfoliové investice, ostatní investice a rezervní aktiva. Zaznamenávají jsou i čisté půjčky a výpůjčky kapitálového i finančního účtu, spolu s čistými chybami a opomenutími (ČNB, 2019).

V grafu č.7 je zachycen vývoj běžného účtu platební bilance v České republice za období mezi roky 2004 až 2019, přičemž pro usnadnění orientace je v grafu zahrnuta i spojnice trendu. Již ze spojnice trendu je patrný pozitivní vývoj běžného účtu platební bilance ve sledovaném období. Značný nárůst do kladných hodnot je zaznamenán od roku 2014 do roku 2018. Nejlepší hodnoty běžného účtu platební bilance bylo dosaženo v roce 2017 a to hodnoty 83,5 miliardy korun. Naopak nejhorší hodnoty byly vykazovány v roce vstupu České republiky do Evropské unie a v období krize, přičemž negativním vrcholem se stal rok 2010, kdy bylo vykázáno záporné saldo běžného účtu platební bilance v hodnotě 141,8 miliard korun.

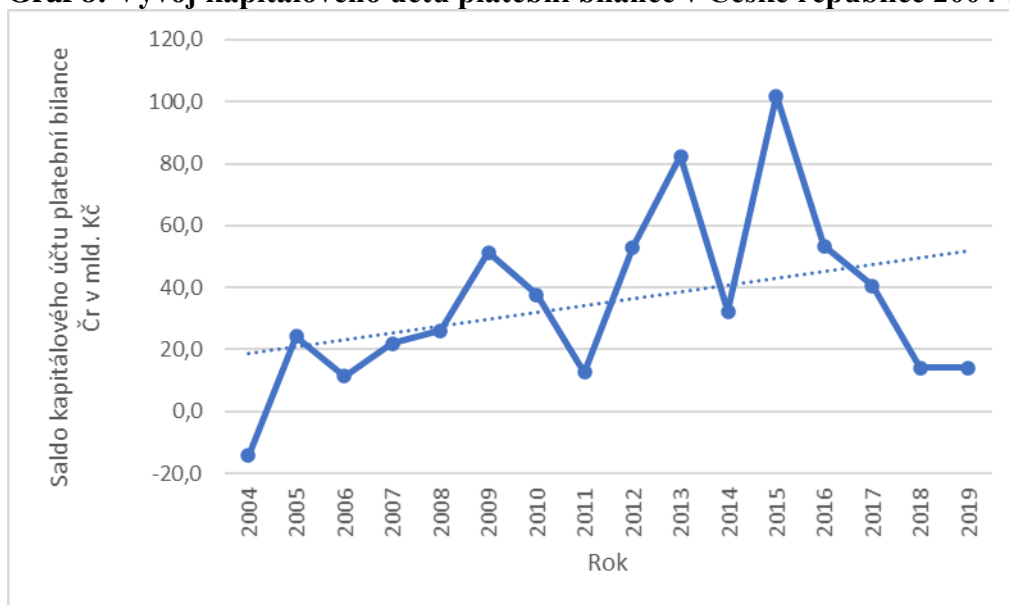
Graf 7: Vývoj běžného účtu platební bilance České republiky 2004-2019

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Kapitálový účet platební bilance zaznamenal od vstupu České republiky do Evropské unie, taktéž pozitivní nárůst, jenž je k vidění v grafu č.8. Oproti běžnému účtu platební bilance však kapitálový účet vykazuje pozitivní hodnoty po celé sledované období s výjimkou roku 2004, kdy bylo vykázáno záporné saldo 14,2 miliard korun. Nejvyšší dosažená hodnota byla zaznamenána v roce 2015 a to 101,9 miliard korun. Od roku 2015 je patrný propad zaznamenaných hodnot, přičemž se však stále účet pohybuje v kladných hodnotách.

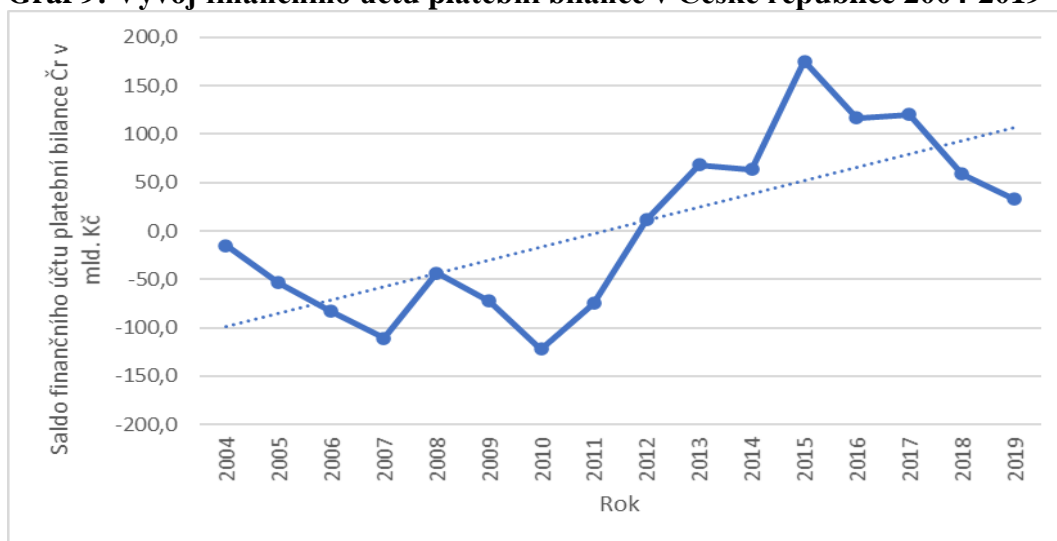
Graf 8: Vývoj kapitálového účtu platební bilance v České republice 2004-2019

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Pro finanční účet byly ve sledovaném období naměřeny záporné hodnoty salda od roku 2004 až do roku 2011, od kterého došlo k růstu hodnot až k vrcholu v roce 2015, kdy saldo finančního účtu vykazovalo hodnotu 175,3 miliard korun. Nejhorší vykazované hodnoty byly zjištěny v letech 2007 a 2010, kdy se jednalo o záporné saldo 111,1 a 122,3 miliard korun. V grafu č.9 je však patrný celkově pozitivní sklon spojnice trendu i přes klesající zaznamenané hodnoty od roku 2015.

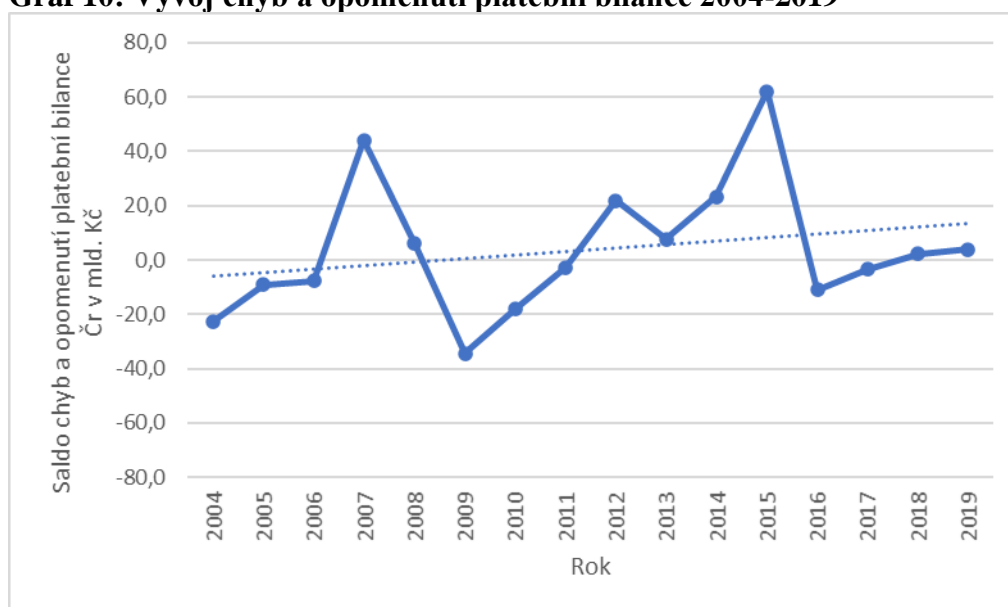
Graf 9: Vývoj finančního účtu platební bilance v České republice 2004-2019

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

Poslední složkou účtu platební bilance je výkaz vývoje chyb a opomenutí. Tento výkaz zaznamenal významné kladné hodnoty v letech 2007 a 2015, kdy se jednalo o 44,1 a 62,1 miliard korun. Nejvíce negativním byl po-té rok 2009, v kterém záporná hodnota salda dosáhla 34,9 miliard korun. Od roku 2016 až do konce sledovaného období, lze pozorovat přibližování výkazu k nulovým hodnotám. Celý vývoj od vstoupení České republiky do Evropské unie je zaznamenán v grafu č.10.

Graf 10: Vývoj chyb a opomenutí platební bilance 2004-2019

Zdroj: Česká národní banka, vlastní zpracování

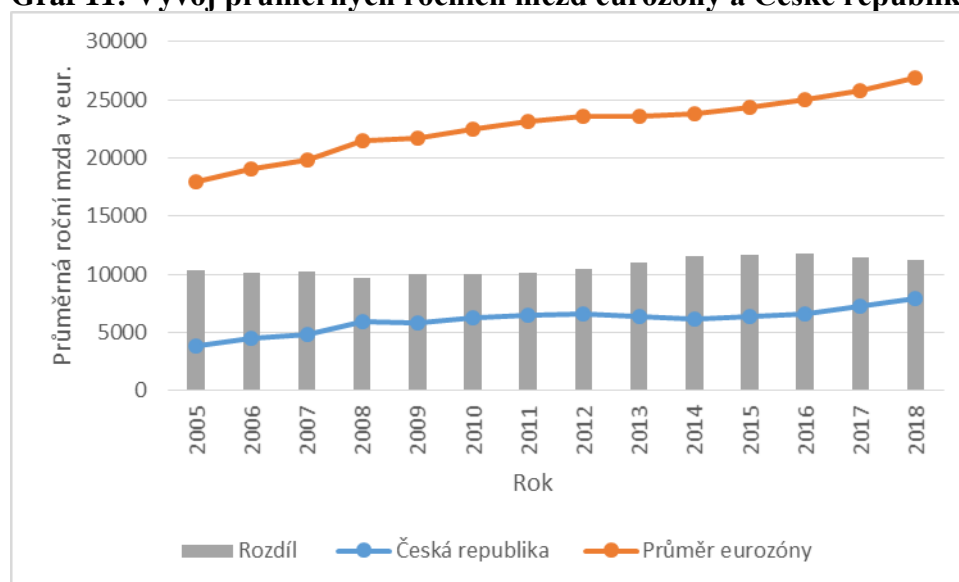
Společným znakem pro všechny výše zmíněné části platební bilance České republiky, je pozitivní křivka spojnice trendu znázorněna v grafech č.7 až 10. Za tímto jevem stojí především rostoucí česká i evropská ekonomika od konce ekonomické krize. I přes pokles kladných hodnot vykazovaných v rámci jednotlivých účtů platební bilance v posledních částech sledovaného období, lze konstatovat, že se Česká republika nachází v době ekonomického růstu, který se odráží v kladných hodnotách platební bilance (ČNB, 2019).

4.1.5 Vývoj průměrné hrubé mzdy

Mzdy ani jejich vývoj nemají souvislost s žádným z maastrichtských kritérií, přesto jsou často zmiňovány ve spojitosti s problematikou přijetí eura na území České republiky.

Pro přesnější porovnání České republiky se zeměmi eurozóny, je využito údajů získaných z evropské databáze Eurostat, uváděných v čistých, ročních mzdách, pro svobodného bezdětného člověka. Mzdy jsou uváděny v eurech a názorně zachyceny v grafu č.11.

Graf 11: Vývoj průměrných ročních mezd eurozóny a České republiky 2005-2019

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Z grafu č.11 je patrný nárůst mezd ve sledovaném období jak v rámci České republiky, tak průměru eurozóny. U obou křivek nejsou patrné žádné radikální výkyvy a lze pozorovat pozvolný růst čistých mezd. V sloupcové části grafu je vidět rozdíl v průměrných mzdách eurozóny a České republiky. Rozdíl ve mzdách se pohybuje po celé sledované období v hodnotách od 9 680 eur v roce 2008, po 11 739 eur v roce 2016. Ani v rozdílu mezd tak nejsou patrné velké výkyvy.

I přes rostoucí platy v České republice je patrné, že průměru eurozóny se Česká republika nepřibližuje, a to zejména díky obdobnému tempu růstu mezd i v rámci eurozóny.

4.2 Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou

Podmínkou vstupu České republiky do eurozóny je bezvýhradné plnění čtyř maastrichtských konvergenčních kritérií. Jedná se o kritéria cenové stability, dlouhodobých úrokových sazeb, kurzové stability a udržitelnosti veřejných financí.

Účelem těchto kritérií je vyhodnocení ekonomické stability České republiky, čímž by mělo dojít k snížení rizika, které přichází se vstupem nové země do eurozóny.

Plnění či neplnění konvergenčních kritérií posuzuje Evropská centrální banka spolu s Evropskou komisí v Konvergenční zprávě, která je zveřejňována každým druhým rokem. V případě zájmu ze strany České republiky, může dojít k vyhotovení zprávy i mimo tato období. Na základě pozitivní Konvergenční zprávy je umožněn uchazečskému státu vstup do eurozóny.

Na straně České republiky dochází každoročně k publikování dokumentu zvaného „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění ČR s eurozónou“. Dokument připravuje Ministerstvo financí ve spolupráci s Českou národní bankou. V jeho rámci dochází k posouzení momentální makroekonomické stability České republiky spolu s predikovaním vývoje do příštích let (Ministerstvo financí, 2018).

4.2.1 Kritérium cenové stability

Pro splnění kritéria cenové stability, musí Česká republika dlouhodobě disponovat udržitelnou cenovou úrovní. Průměrná míra inflace nesmí být za předešlých 12 měsíců před zkoumáním vyšší 1,5procentního bodu než průměrná míra inflace tří zemí Evropské unie dosahujících u tohoto ukazatele nejlepších výsledků (Plchová, Abrahám, Helísek, 2010).

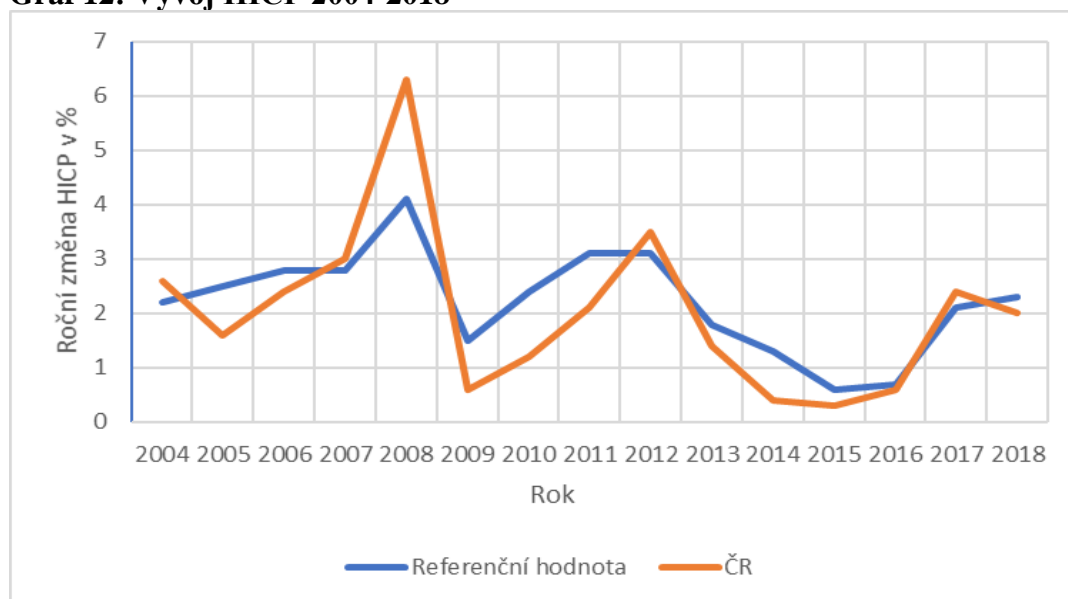
Při mezinárodním srovnávání průměrné míry inflace spotřebitelských cen, se u jednotlivých států využívá harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP). Referenční hodnoty jsou neváženým aritmetickým průměrem HICP tří států s nejlepšími dosahovanými výsledky v oblasti cenové stability, k nimž se přičítá hodnota 1,5procentního bodu (Ministerstvo financí, 2018).

Od vstupu České republiky do Evropské unie, došlo k plnění kritéria cenové stability pokaždé s výjimkou pěti let. Jednalo se o roky 2004, 2007, 2008, 2012 a 2017. V prvním případě se jednalo o rok připojení České republiky k Evropské unii, kdy došlo k překročení referenční hodnoty o 0,4 p.b., z důvodu snížení referenční hodnoty u států EU a současnému regulování nepřímých daní. V letech 2007 a 2008 došlo nejprve k předčení referenční hodnoty o 0,2 p.b., v následném roce pak k prudkému nárůstu HICP České republiky o 3,3 p.b. oproti průměru předcházejícím dvanácti měsícům, čímž došlo k překročení referenční hodnoty o 2,2 p.b. Za důvod tohoto nárůstu lze označit výrazné

zvýšení cen energií (především pohonných hmot) a potravin. Současně došlo k zavedení nových daňových zákonů a souvisejících nařízení. K dalšímu překročení referenční hodnoty došlo v roce 2012, kdy se jednalo o překročení o 0,4 p.b. Důvodem bylo navýšení některých nepřímých daní (spotřební daně a daně z přidané hodnoty), zároveň s růstem cen potravin a pohonných hmot. Překročení nastalo po nepřetržitém růstu HICP od roku 2009. Zatím posledním rokem, v němž nedošlo ke splnění kritéria se stal rok 2017, kdy tomu tak bylo o 0,3 p.b. Příčinou v tomto případě byl rozmach tuzemského hospodářství spojený s přebytkem pracovní síly na trhu práce. Nastolené skutečnosti vedly k navýšení příjmů zaměstnanců, díky čemuž vzrostla spotřeba domácností a došlo k nárůstu cenové úrovně potravin (Ministerstvo financí, 2018).

Popsané skutečnosti jsou znázorněny v příloženém grafu č.12 „Vývoj HICP 2004-2018“.

Graf 12: Vývoj HICP 2004-2018

Zdroj: Ministerstvo financí 2018, vlastní zpracování

Ministerstvo financí České republiky také vystavuje v rámci dokumentu „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění ČR s eurozónou“ predikci do dalších let. Na základě těchto predikcí by Česká republika měla splňovat kritérium cenové stability nejméně do roku 2021, což je zachyceno v tabulce č.3.

Tabulka 3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	-0,9	-0,8	0,6	0,8	1,1	1,4	1,6
Hodnota kritéria	0,6	0,7	2,1	2,3	2,6	2,9	3,1
Česká republika	0,3	0,6	2,4	2,1	2,2	1,8	1,8

Zdroj: Ministerstvo financí 2018, vlastní zpracování

4.2.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

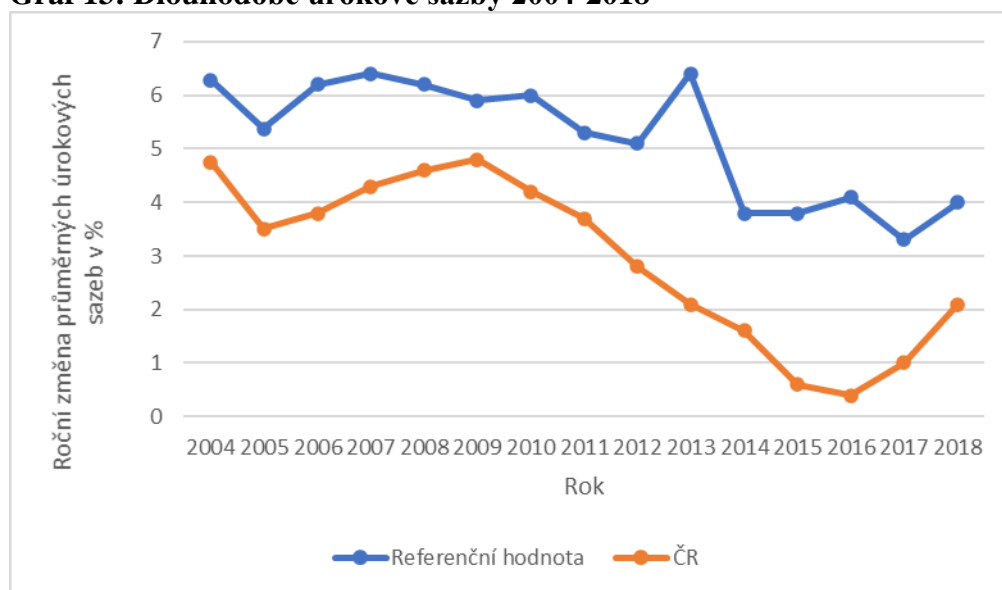
K splnění tohoto kritéria nesmí Česká republika svými úrokovými sazbami překročit o 2 a více procentních bodů průměr úrokových sazeb tří zemí Evropské unie, které dosáhly v daném roce nejlepších výsledků cenové stability. Pro určení dlouhodobých nominálních úrokových sazeb se využívají státní dluhopisy emitované Českou národní bankou s průměrnou splatností deseti let (Plchová, Abrhám, Helísek, 2010).

Od vstupu do Evropské unie se nestalo, že by Česká republika neplnila toto kritérium. Úrokové sazby českých dluhopisů se pohybovali pod referenční hodnotou s dostatečnou rezervou, díky čemuž Česká republika dosahuje nadprůměrného ratingového hodnocení. Ratingovým hodnocením z roku 2018 se Česká republika řadí po bok západních států, jako je například Belgie, Francie či Velká Británie. Důvody pro takto nízké ratingové hodnocení tvoří stabilita a obezřetnost v rámci fiskální politiky, spolu s nízkým dluhem vládních institucí (Ministerstvo financí, 2018).

Stejně jako u kritéria cenové stability, tak i u kritéria dlouhodobých úrokových sazeb dochází k predikci na následující roky, kterou stanovuje Ministerstvo financí v rámci dokumentu „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění ČR s eurozónou“. Plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb od roku 2004 je znázorněno v grafu č.13 „Dlouhodobé úrokové sazby 2004–2018“.

Graf 13: Dlouhodobé úrokové sazby 2004-2018

Zdroj: Ministerstvo financí 2018, vlastní zpracování

V grafu č.13 je patrné, že Česká republika doposud neměla problém s plněním kritéria dlouhodobých úrokových sazeb. Dle predikce Ministerstva financí, by tomu tak mělo být nejméně do roku 2021 (Ministerstvo financí, 2018).

4.2.3 Kritérium kurzové stability

Pro plnění kritéria kurzové stability je nutné po dobu nejméně dvou let zapojení do mechanismu směnných kurzů (ERM II) před vstupem České republiky do eurozóny. Samotný mechanismus předpokládá pohyb kurzu v rozmezí fluktuačního rozpětí $\pm 15\%$ bez devalvace centrální parity, případně nadměrných tlaků na kurz (Ministerstvo financí, 2018).

Česká republika zatím nevstoupila do systému ERM II, nelze tedy posuzovat plnění tohoto kritéria. Ministerstvo financí spolu s Českou národní bankou vydává výroční dokument, na jehož základě lze uvést teoretické plnění kritéria. Při předpokladu zavedení eura k 1.1.2020 by vstup do mechanismu směnných kurzů proběhl v dubnu 2017. V grafu č.14 je vidět, že měnový kurz se po většinu sledovaného období pohyboval okolo hypotetické centrální parity.

Graf 14: Vývoj kurzu CZK/EUR 2014-2019

Zdroj: Ministerstvo financí 2018, vlastní zpracování

Od dubna 2017, kdy došlo k ukončení kurzového závazku České národní banky kurz posiloval až do února 2018, kdy došlo k mírnému oslabení. Po celou dobu se však kurz pohybuje v rozmezí stanoveného pásma $\pm 15\%$ (Ministerstvo financí, 2018).

Lze tedy konstatovat, že pokud by se vláda České republiky rozhodla pro vstoupení do eurozóny, a tedy i k zapojení se do mechanismu směnných kurzů, tak by nemělo být kritérium cenové stability překážkou k dosažení tohoto cíle.

4.2.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Posledním kritériem, které musí Česká republika plnit pro vstup do eurozóny je kritérium udržitelnosti veřejných financí. Kritérium se skládá ze dvou složek. Deficit státního rozpočtu nesmí překračovat o více než 3 % HDP (kritérium veřejného schodku) a dluh sektoru vládních institucí nesmí překračovat 60 % HDP (kritérium dluhu vládního sektoru) (Ministerstvo financí, 2018).

Kritérium veřejného schodku se zaměřuje na krátkodobý až střednědobý horizont fiskálního vývoje. Česká republika se účastní, spolu s ostatními státy Evropské unie, Paktu stability a růstu. V rámci paktu se ČR zavazuje k dodržování rozpočtové kázně a z dlouhodobého hlediska by se tak měla vyvarovat nadměrného veřejného schodku a

vládního dluhu. Dané požadavky platí nejen v období před zavedením eura. Při porušení nastavených podmínek, může být Česká republika podrobena procesu nadměrného veřejného deficitu vládních institucí. Dokud se však Česká republika nestane členem eurozóny, nemohou na ni být uplatňovány nápravné části a případné sankce (Ministerstvo financí, 2013).

V tabulce č.4 je vidět, jak od roku 2004 plnila Česká republika kritérium veřejného schodku. Údaje jsou vyjádřeny v procentech HDP. Z tabulky je patrné, že Česká republika nesplňovala kritérium v roce 2005 a období mezi lety 2009-2012. V období ekonomické krize, bylo neplnění kritéria zapříčiněno reakcí vládních institucí na ekonomickou krizi. Reálné HDP v letech 2008 a 2009 výrazně pokleslo, vzrostly výdaje státního rozpočtu na tlumení následků krize a spolu s tím došlo k nízkému výběru daní do státního rozpočtu. Rada ECOFIN zahájila s Českou republikou postup při nadměrném schodku. Od roku 2010 probíhala v ČR fiskální konsolidace související s nízkým saldem státního rozpočtu. Větším výdajem státního rozpočtu, a tedy i další příčinnou nedodržení kritéria, se stalo majtkové vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi. V roce 2014 již došlo k uzavření procedury nadměrného schodku hospodaření (Ministerstvo financí, 2018).

Tabulka 4: Vývoj kritéria veřejného schodku 2004-2018

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-2,9	-3,6	-2,6	-0,7	-2,0	-5,8	-4,8	-3,3
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	
Česká republika	-4,0	-1,3	-1,9	-0,6	0,7	1,5	1,6	

Zdroj: Ministerstvo financí 2018, vlastní zpracování

Druhou částí kritéria udržitelných financí je kritérium dluhu vládního sektoru. V tabulce č.5 je zachycen vývoj dluhu sektoru vládních institucí vůči HDP v období od vstupu České republiky do EU. Z tabulky je patrné, že od vstupu České republiky do Evropské unie je dluh vládního sektoru vyjádřený v procentech HDP nižší než stanovené referenční hodnota 60 %. Veřejný dluh se do roku 2009 pohyboval pod 30 % úrovní. K růstu došlo až v reakci na ekonomickou krizi. Vrcholem zmíněného růstu byl rok 2013, v kterém dluh dosáhl 45,2 %. Od roku 2014 se poměr dluhu začal opět snižovat směrem k 30 % a to například díky přebytku vládního hospodaření. U kritéria dluhu

vládního sektoru tak lze konstatovat, že její Česká republika plní po celou dobu od vstupu do Evropské unie a na základě predikce stanovené Ministerstvem financí České republiky by tak tomu mělo být i do budoucna. Očekávané je sestoupení poměru vládního dluhu k HDP až na úroveň před ekonomickou krizí a oscilace okolo 30 %. U kritéria dluhu vládního sektoru lze očekávat jeho plnění i v případě nastání ekonomické krize, jak tomu již bylo v minulosti. Určitou hrozbou pro plnění tohoto kritéria v dlouhodobém horizontu může být stárnutí populace v souvislosti se změnami důchodového pojištění (Ministerstvo financí, 2018).

Tabulka 5: Vývoj kritéria dluhu vládního sektoru 2004-2018

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	60	60	60	60	60	60	60	60
Česká republika	30,7	30,4	29,6	29,0	30,0	34,2	37,8	40,8
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Hodnota kritéria	60	60	60	60	60	60	60	
Česká republika	44,7	45,2	42,7	40,3	36,8	34,7	33,0	

Zdroj: Ministerstvo financí 2018, vlastní zpracování

4.3 Plnění reálných konvergenčních kritérií Českou republikou

Pro vhodné načasování vstupu do měnové unie je vhodné sledovat plnění nejen maastrichtských kritérií, která musí být plněna, pokud chce země vstoupit do eurozóny, ale také plnění reálných konvergenčních kritérií. Jak bylo již více popsáno v teoretické části práce, východiskem pro reálná konvergenční kritéria je teorie optimálních měnových oblastí (OCA). Teorie OCA pomáhá při odhalování řady vlastností, které by ekonomika měla splňovat v případě, kdy se chce bez větších rizik vzdát vlastní měnové a kurzové politiky. V porovnání s maastrichtskými konvergenčními kritérii zde nenajdeme konkrétní hodnoty, které musí nebo by měla ekonomika vykazovat.

4.3.1 Plnění kritéria otevřenosti ekonomiky

Po vstoupení České republiky do Evropské unie můžeme říci, že Česká republika toto kritérium plní. Plnění kritéria je umožněno díky volnému pohybu zboží. V případě České republiky se jedná o malou otevřenou ekonomiku, jež má vysoký podíl zahraničního obchodu na HDP. Z vysoké provázanosti ekonomiky se zahraničím také vyplývá vysoká závislost na vývoji ekonomik zahraničních. Celkový růst českého HDP je do značné míry tažen právě exportem (Brůžek, Smrčková, Zákasník, 2007).

Obchodní provázanost se státy Evropské unie a otevřenost české ekonomiky tvoří dobré předpoklady pro pozitivní dopad zavedení eura. Především se jedná o snížení transakčních nákladů a odstranění kurzového rizika. Potenciální náklady jsou díky ekonomickému propojení také nižší (Ministerstvo financí, 2018).

Obecně lze pozorovat podobné znaky u zemí střední a východní Evropy, pokud jde o otevřenost a provázanost ekonomik. Z velké míry se podílí na mezinárodní dělbě práce, čímž narůstá vhodnost přijetí jednotné společné měny v těchto zemích.

4.3.2 Plnění kritéria mobility pracovní síly

Přesto, že při vstupu České republiky do Evropské unie došlo k uvolnění trhu práce nedošlo k navýšení mobility práce, a to jak zahraniční, tak vnitřní. Občané neodcházejí za prací do bohatších států Evropské unie. Neochota stěhovat se za prací je pozorovatelná i uvnitř státu. Po přičtení bariér v podobě nedostatečné jazykové vybavenosti a institucionální ochrany trhu práce Evropských států se neochota pouze zvyšuje. Česká republika však v tomto ohledu není sama. Obecně v rámci Evropy platí nízká mobilita pracovní síly z důvodů stejných, jakými je tomu u občanů České republiky (Brůžek, Smrčková, Záklasník, 2007).

Z hlediska plnění kritéria mobility je tak na celkový stav pohlíženo negativně přesto, že se zlepšila pružnost trhu se zbožím a službami. V porovnání s ostatními zeměmi došlo i ke snížení míry nezaměstnanosti a vzájemná vyrovnanost regionů se v tomto pohledu také postupně zlepšuje. Jedním z faktorů ovlivňujících pružnost českého trhu práce jsou institucionální pravidla, která například stanovují výši minimální mzdy. Minimální mzda České republiky patří k jedné z nejnižších v rámci Evropské unie. Z pohledu ochrany zaměstnanosti si Česko vede dobře u stálých zaměstnání, u dočasných zaměstnání však patří k podprůměrným. Obecně lze říci, že regulace na Českém trhu práce jsou srovnatelné s regulacemi ostatních evropských zemí, přičemž státy Evropské unie patří v globálním měřítku spíše k méně pružným pracovním trhům (Ministerstvo financí, 2018).

4.3.3 Plnění kritéria diverzifikace produktu

Pro výrobu České republiky je charakteristické zaměření na průmysl, který rovněž dosahuje vysokého podílu na exportu. Oproti tomu, služby zaujímají nízký podíl v rámci struktury českého hospodářství. I přes tento nepoměr, lze říci, že Česká republika kritérium splňuje alespoň stejně dobře, jako je tomu u jiných, již členských, států eurozóny. Výrazný

podíl na českém průmyslu zaujímá automobilový průmysl, čímž vzrůstá riziko vzniku asymetrických šoků, které by mohly být specifické pro toto odvětví. Diverzifikace produktu v rámci České republiky se v čase příliš nemění (Ministerstvo financí, 2018).

4.3.4 Plnění kritéria sladění hospodářského cyklu

Při porovnání kritéria sladění hospodářského cyklu se myslí porovnání vývoje hospodářského cyklu mezi Českou republikou a eurozónou. Čím podobnější je průběh hospodářského cyklu s jeho fázemi růstů i propadů, tím vyšší je pravděpodobnost, že měnová politika eurozóny bude vhodná i pro Českou republiku.

V případech, kdy by docházelo k opačnému průběhu hospodářských cyklů, například se tedy česká ekonomika nacházela ve fázi růstu, přičemž ekonomika eurozóny v recesi, by opatření zahájená ze strany Evropské centrální banky byla v přímém rozporu s potřebami České republiky. Pravděpodobné snížení úrokových sazeb by vedlo k růstu spotřeby jak na území České republiky, tak ostatních členů eurozóny. Zatímco pro ostatní státy by byl dopad pozitivní, v případě České republiky by mohlo dojít k přehřátí ekonomiky. Je tedy stěžejní, aby hospodářské cykly v zemích eurozóny byly sladěny (Brůžek, Smrčková, Zákasník, 2007).

Z dlouhodobého hlediska vykazuje Česká republika vysoký stupeň sladění s hospodářskými cykly států eurozóny. K podobnému vývoji docházelo i v období ekonomické krize v letech 2008 až 2012 (ČNB, 2003).

4.3.5 Plnění kritéria stupně reálné konvergence

Nižší cenová a ekonomická úroveň v porovnání s eurozónou je společným znakem zemí střední a východní Evropy. Vysoký příliv zahraničních investic do těchto států působí klíčově v procesu využívání nových technologií v rámci výroby a zároveň zvyšování produktivity práce. Díky celkově nižší úrovni produktivity práce tak v těchto zemích dochází k rychlejšímu růstu její produktivity, než je tomu v zemích eurozóny (Brůžek, Smrčková, Zákasník, 2007).

Česká republika vykazovala vysokou míru reálné ekonomické konvergence s eurozónou do počátku ekonomické krize roku 2008. K navrácení k tomuto trendu došlo v roce 2013. Od té doby se stupeň reálné konvergence vyvíjel až na hodnotu vyjádřenou v HDP na obyvatele přepočteného dle parity kupní síly v hodnotě přesahující 80 % průměru eurozóny v roce 2018 (Ministerstvo financí, 2018).

4.4 Výhody přijetí eura

Dopad přijetí jednotné evropské měny se bude dotýkat nejen státního sektoru, ale přirozeně také obyvatel a soukromých společností. Důležité je zohlednění dopadů přímých i nepřímých po zavedení eura, a to jak pozitivních, tak negativních. Pozitivní dopady přijetí eura ze všech těchto pohledů jsou blíže přiblíženy v následujících kapitolách.

4.4.1 Přímé pozitivní dopady přijetí eura

- **Omezení kurzového rizika** – v souvislosti s přijetím eura je nutné na prvních místech pozitivních dopadů zmínit omezení kurzového rizika. Na nestabilitu měnového kurzu mohou doplatit všechny subjekty ekonomiky. Na státní i soukromé podniky a instituce, má kurzové riziko vliv v rámci obchodních transakcí především ve chvílích, kdy dochází k rozdílným dnům uzavření obchodu a jeho vypořádání. Existuje zde možnost částečného zajištění u bankovních institucí. V takovém případě je však nutné počítat s dodatečnými náklady. Při vstupu České republiky do eurozóny toto riziko a náklady zmizí a dojde tak k odstranění konkurenční nevýhody, kterou doposud mají české podniky oproti společnostem ze zemí, které jsou již členy eurozóny (Dědek, 2013a). Pro občany České republiky je kurzové riziko spojeno především s cestami do zahraničí, při kterých musí platit směnářské poplatky a vystavují se riziku změny měnového kurzu. Při posílení české koruny po dobu držení zahraniční měny (eura), dochází pro občany ke ztrátě. Po omezení kurzového rizika lze předpokládat nárůst zahraničních investic v České republice, spolu s navýšením podílu zahraničního obchodu na HDP. Zprostředkovaně by se tak odstranění rizika promítlo do poklesu nezaměstnanosti a růstu životní úrovně v České republice (Euroskop, 2007).
- **Omezení transakčních nákladů** – pod transakčními náklady si lze představit náklady spojené nejen směnářské poplatky, případně poplatky v bankách, ale také se jedná o náklady administrativní. Administrativními náklady se rozumí především náklady spojené s vedením účetních systémů a držení devizových prostředků (Lacina, 2007). Při zrušení povinností spojených se směnou české měny za eura by došlo k úspoře především pro občany

České republiky, kteří by ušetřili na výdajích spojených s cestou do zemí, v nichž je již možno platit eurem. Úspora se nebude týkat pouze snížení finančních výdajů, ale současně také dojde ke snížení časové náročnosti spojené s hledáním směnárny, či banky s nejvýhodnějším kurzem. Pro společnosti dojde z pohledu transakčních nákladů především k úspoře za vedení devizových účtů. Veškeré transakce v rámci obchodů se státy eurozóny již budou probíhat v jednotné měně. U společností obchodujících i se státy mimo eurozónu však nedojde k úplnému odpadnutí transakčních nákladů díky provádění finančních operací stále ve více měnách (Brůžek, Smrčková, Zákasník, 2007).

- **Omezení nákladů na obstarání kapitálu** – z cen finančních produktů dostupných na finančních trzích se odvíjí náklady na obstarání kapitálu. Ukazatelem těchto nákladů jsou úrokové sazby. Evropská centrální banka má za cíl udržení inflace v rámci střednědobého horizontu pod hranicí 2 %, díky čemuž může současně udržovat i nízké úrokové sazby. Při situaci, v které by úrokové sazby v České republice v rámci komerčních bank byly vyšší než v eurozóně při přechodu České republiky na euro, dojde k poklesu úrokových sazeb na úroveň sazeb určených Evropskou centrální bankou (Lacina, 2010).
- **Zvýšení transparentnosti cen** – po zavedení jednotné společné měny odpadne pro občany, i společnosti, nutnost sledování vývoje cen zboží, i služeb, v různých měnách při nakupování v zemích eurozóny. Dojde tak k usnadnění nákupu cenově nejvýhodnějšího produktu i v rámci jiné země. Transparentnost cen však pomůže především osobám, které jsou ochotné vyhledávat informace o cenách v jiných zemích, mají určitou jazykovou vybavenost a důvěru v bezproblémový proces transakcí, a to včetně případných reklamací. Obecně lze předpokládat vyšší transparentnost cen zboží nežli služeb. Služby jsou často velmi obtížně mezinárodně obchodovatelné (Lacina, 2007).

4.4.2 Nepřímé pozitivní dopady přijetí eura

- **Nárůst zahraničních investic** – zahraniční investice tvoří významnou složku HDP České republiky. Konkrétně se podíl investic na českém HDP pohybuje okolo 30 %. Růst zahraničních investic úzce souvisí s dříve zmíněnými omezeními kurzového rizika a transakčních nákladů. Oba tyto prvky by mohly vést k nárůstu zahraničních investic ze států eurozóny. V pohledu států mimo eurozónu může vést přijetí eura k nárůstu důvěryhodnosti české ekonomiky a tím přispět k nárůstu investic i z těchto zemí. Rozhodnutí investorů je však ovlivněno mnoha faktory, které nesouvisí s přijetím eura. Jsou jimi například jazykové bariéry, legislativní a daňové podmínky a mnoho dalších. Z důvodu, již v současně poměrně vysokém přílivu zahraničních investic do České republiky a zmíněných faktorů neovlivnitelných přijetím eura, nelze očekávat příliš vysoký nárůst zahraničních investic (Helísek, 2009).
- **Nárůst zahraničního obchodu** – Podobně jako je tomu u přílivu zahraničních investic, tak přijetí jednotné evropské měny má pozitivní dopad na zahraniční obchod. K tomuto jevu přispěje především odpadnutí nutnosti konverze měn, spolu s urychlením a zjednodušením finančních operací se zahraničními subjekty. V případě zahraničního obchodu by mohlo dojít k vyššímu nárůstu, díky vyšší míře zapojení středních a menších podniků, které se často nechtějí vystavovat kurzovému riziku a eliminace transakčních nákladů by pro ně mohla být rozhodujícím prvkem pro zapojení se do zahraničního obchodu (Lacina, 2007).
- **Stabilizování veřejných financí** – po přijetí jednotné evropské měny dojde ke zvýšení požadavků na udržení nízké míry veřejného dluhu prostřednictvím vyššího dohledu na sestavování a dodržování rozpočtu České republiky. V případě, kdy by Česká republika hospodařila s příliš vysokým schodkem státního rozpočtu a nečinila by dostatečná opravná opatření, by došlo k vystavení postihů formou pokut. Pro udržitelný dlouhodobý hospodářský růst a udržení nízké míry nezaměstnanosti je přitom nutné udržení stability veřejných financí (Ministerstvo financí České republiky, 2020).

4.5 Nevýhody přijetí eura

Stejně jako tomu je u výhod přijetí eura, tak i u nevýhod se dá pohlížet na přímé a nepřímé dopady na společnosti, stát a také jeho občany.

4.5.1 Negativní přímé dopady přijetí eura

- **Ztráta autonomní měnové politiky** – jednou z nejvýraznějších změn po zavedení jednotné společné měny je zaniknutí funkce české koruny a tím i pravomoci České národní banky na uskutečňování autonomní měnové politiky. V momentu přijetí eura dojde k určování měnové politiky Evropskou centrální bankou. Zanikne tím možnost České národní banky na určování úrokových sazeb, díky kterým v současné době může podporovat ekonomický růst. Současně již nebude možné devalvovat náročnou měnu za účelem podpoření exportu a tím rovněž přispět k ekonomickému růstu. Autonomní měnová politika může hrát významnou roli při vyrovnávání asymetrických šoků, které postihují ekonomiku. Nevýhoda přijetí eura v tomto ohledu stoupá díky nepřiliš širokému zaměření české ekonomiky. Například automobilový průmysl má na hrubém domácím produktu České republiky vysoký podíl. Pokud by tento průmysl po vstupu do eurozóny utrpěl významný pokles poptávky, nelze očekávat snížení úrokových sazeb, či devalvací eura ze strany Evropské centrální banky, jako by tomu mohlo být v případě České národní banky. Řešením by mohla být vyšší diverzifikace ekonomiky České republiky a její maximální míra sladění se zeměmi eurozóny před přijetím společné evropské měny (Lacina, 2007).
- **Nárůst cenové hladiny** – v případě nárůstu cenové hladiny se jedná především o obavy občanů České republiky z nesprávného zaokrouhlování částek po přechodu na novou měnu, spolu s nedůvěrou v podniky, které by se mohly snažit o skryté navýšení cen v tomto období. Aby nedocházelo k uměle vyvolanému navyšování cen, dojde k vytvoření seznamu společností, které se dopustí porušení pravidel zaokrouhlování nebo pravidel duálního označování cen. Pro co nejvyšší stupeň informovanosti občanů České republiky budou ze začátku přechodu na jednotnou evropskou měnu označovány ceny duálně. Cena tedy bude muset být uvedena jak v eurech, tak

korunách. Dalším opatřením bude vyšší důraz na sledování vývoje cen především u zboží každodenní spotřeby. Ze zkušeností zemí, které již přijaly euro za svou měnu vyplývá, že vnímaná inflace převyšuje inflaci skutečnou. Skutečná inflace se navýšila pouze u některých produktů a služeb. Jednalo se například o ceny v restauracích, kadeřnictví či kosmetických služeb. Naopak u ostatních produktů a služeb ceny buď stagnovaly nebo došlo i k jejich mírnému poklesu (Ministerstvo financí České republiky, 2020).

- **Náklady spojené se zavedením eura** – po zavedení eura se dá očekávat nárůst především administrativních a technických nákladů. Tyto náklady se týkají firem a institucí veřejného i soukromého sektoru. Ze strany firem bude muset dojít k přizpůsobení softwarového vybavení pro účetnictví, daňové účely apod. tak, aby byly schopny působit v obou měnách po dobu půl roku před přijetím eura v České republice a rok po-té. K duálnímu označování cen bude muset docházet i u faktur, výplatních pásek, výpisů z bankovních účtů a mnoho dalšího. Stejně tomu tak bude v rámci katalogů, internetových obchodů a pochopitelně i kamenných prodejen. Software bude muset být upraven i u herních a prodejních automatů. Náklady společně vzrostou i díky nutnosti navýšení tisku štítků, nových katalogů, jídelních lístků apod. Veškeré náklady, které jsou asociovány se vstupem České republiky do eurozóny budou muset hradit podniky samy. Ze strany státu bude zajištěna dostatečná informovanost a doporučení, nikoli však finanční prostředky (Lacina, 2007).
- **Náklady bankovního sektoru** – v rámci bankovního sektoru dojde i k nárůstu specifických nákladů pro toto odvětví. V případě České národní banky se bude jednat o náklady spojené s přípravou a distribucí nových bankovek a mincí. Stejně tak stoupnou náklady na stažení České koruny z oběhu, likvidaci starých bankovek a mincí. U komerčních bank bude muset dojít k úpravě bankomatů jak po stránce hardwaru, tak i jejich softwaru. Trvale pak dojde k omezení příjmu bank z devizových transakcí, což se promítne negativně v účetnictví bank, na celkovou ekonomiku to však nebude mít žádný vliv díky ušetření těchto nákladů u firem (Lacina, 2010).

4.5.2 Negativní nepřímé dopady přijetí eura

- *Dlouhodobý růst cenové hladiny* – z pohledu nepřímých dopadů se jedná o jediný nepřímý náklad související s přijetím eura. Dochází k němu z důvodu ztráty kontroly nad měnovou politikou a tím ovlivňování kurzu národní měny. Jak již bylo zmíněno u ztráty autonomní měnové politiky, Česká národní banka již nebude mít kontrolu nad ovlivňováním kurzu a převede veškeré své pravomoci v oblasti měnové politiky a cenové stability na Evropskou centrální banku. ČNB tak nebude moci nadále stanovovat inflační cíle, které jsou v současné době plněny primárně za pomoci nástrojů úrokových sazeb. Toto riziko se však nepojí pouze na vstup České republiky do eurozóny, ale již na samotný proces snahy dosažení ekonomického bohatství zemí eurozóny (Lacina, 2010).

4.6 Charakter dopadů spojených se zavedením eura

Dopady po zavedení jednotné společné měny se dají rozlišovat i dle jejich trvalosti, či okamžitosti nebo následnosti jejich charakteru. Pro názornost je charakter pozitivních dopadů zanesen v tabulce č.6 a negativních dopadů v tabulce č.7.

Tabulka 6: Dopad výhod po zavedení eura

Výhody zavedení eura	Dopad			
	jednorázový	trvalý	okamžitý	následný
Omezení kurzového rizika		X	X	
Omezení transakčních nákladů		X	X	
Omezení nákladů na obstarání kapitálu		X		X
Zvýšení transparentnosti cen		X		X
Nárůst zahraničních investic		X		X
Nárůst zahraničního obchodu		X		X
Stabilizování veřejných financí		X	X	

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č.6 je patrná trvalost veškerých pozitivních dopadů po přijetí eura. Zatímco u rozdělení dopadů na okamžité a následné již nelze říci, že by dominoval jeden ze zmíněných charakterů.

Tabulka 7: Dopad nevýhod po zavedení eura

Nevýhody zavedení eura	Dopad			
	jednorázový	trvalý	okamžitý	následný
Ztráta autonomní měnové politiky		X	X	
Nárůst cenové hladiny	X		X	
Náklady spojené se zavedením eura	X		X	
Náklady bankovního sektoru	X	X	X	
Dlouhodobý růst cenové hladiny		X	X	

Zdroj: vlastní zpracování

Oproti tabulce s pozitivními dopady lze pozorovat v tabulce č.7 opačné převažování charakterů pro negativní dopady. Myšlen je tím především okamžitý dopad negativních aspektů zavedení eura, který je společný pro všechny nevýhody spojené se zaváděním jednotné společné měny. U bankovních nákladů je zaznamenána jejich trvalost, ale i jednorázový charakter některých dopadů na bankovní sektor. Náklady charakteristické pro tento sektor byly blíže specifikovány v předchozí části práce.

4.7 Zkušenosti států eurozóny

Následující část práce je zaměřena na zkušenosti členských států eurozóny, které mají podobnou, či úzce provázanou ekonomiku s ekonomikou českou. Jedná se o sousedící Slovensko, které je svou ekonomikou velmi blízké české a Německo. Německá a česká ekonomika jsou tak propojeny, až se můžeme setkat s ekonomickým označováním České republiky jako sedmnácté německé spolkové země.

4.7.1 Slovenská republika

Slovensko vstoupilo do Evropské unie ve stejném roce jako Česká republika, narozdíl od České republiky se však již rozhodla pro zavedení eura. Ekonomika slovenské republiky prošla podobným historickým vývojem a ani její zaměření není příliš odlišné od české. Využití poznatků a zkušeností se zaváděním jednotné společné měny na Slovensku tak může mít vysoký přínos při rozhodování o vstoupení České republiky do Eurozóny.

- *Postup zavedení eura* – Slovenská republika se rozhodla pro vstup do systému ERM II k 25. listopadu 2005. Po vstupu do systému ERM II začínala hodnota přepočítávacího koeficientu

na 38.4550 slovenských korunách za euro. Postupně se hodnota snižovala až na konečných 30,1260 slovenských korun za euro (Fassman & Ungerman, 2018). Národní plán zavedení eura ve Slovenské republice vznikl taktéž v roce 2005, přičemž o splnění maastrichtských kritérií rozhodla Evropská centrální banka, spolu s Evropskou komisí, v roce 2008. V červenci roku 2008 došlo ke stanovení finálního přepočítávacího koeficientu. O měsíc později zahájilo Slovensko dvojí značení cen, spolu s čímž docházelo k informování občanů a společností o aspektech přijetí eura. K duálnímu oběhu měn došlo od 1. ledna 2009, a to po dobu 16 dní. Zavedení eura se nadále obešlo bez výraznějších komplikací. V období ekonomické krize se tak již kladně projevilo přijetí eura v neměnnosti kurzu, jehož výkyvy postihly mimo jiné i Českou republiku (Zavedení eura v České republice, 2009).

- **Dopady zavedení eura** – jak již bylo zmíněno, ekonomika Slovenska je velmi podobná ekonomice České republiky. Dokazují to i ekonomické ukazatele z počátku krize v roce 2008. Česká republika vykazovala lehce vyšší hodnoty v rámci zaměstnanosti, reálného exportu a industriální výroby. Navzdory výraznějšímu počátečnímu propadu hospodářství Slovenské republiky v počátku krize, došlo k rychlejšímu stabilizování oproti vývoji v České republice. Po přijetí jednotné evropské měny a s tím monetární politiky Evropské centrální banky došlo k vyrovnanější finanční stabilitě. Z pohledu Slovenského exportu nedošlo k výrazné změně (Dědek, 2011). Občané Slovenské republiky nevnímali přijetí eura jako příčinu celkového nárůstu cenové hladiny a celkově obliba eura rostla. Přijetí jednotné evropské měny se pozitivně promítlo i na ratingovém hodnocení Slovenka, především díky vytvoření lepších podmínek pro zahraniční investory (Ministerstvo financí České republiky, 2009). K přijetí eura na Slovensku došlo v období ekonomické krize, díky čemuž je někdy obtížné přesné vymezení hospodářských dopadů v rámci Slovenské ekonomiky. S výjimkou určitých odvětví, kterými byli například doprava a pohostinství, nedošlo k nárůstu cenové hladiny. K obdobnému jevu docházelo v tomto období i u ostatních států eurozóny. Nízké úrovně inflace bylo docíleno za pomoci

celosvětových opatření sloužících k nápravě krize. Podnikatelský sektor vykazoval krátce po přijetí eura snížení finančních výsledků. Při porovnání se státy, které nebyly členy eurozóny, je však patrná obdobná situace. Za nejvýznamnější příčinu lze označit pokles na straně poptávky, který souvisel s ekonomickou krizí. Zavedení eura tak nemělo negativní dopad na konkurenceschopnost slovenských firem. (Dědek, 2010).

4.7.2 Německá spolková republika

Jedná se o nezpochybnitelného ekonomického lídra Evropy a jednu z nejsilnějších ekonomik celého světa. K zavedení eura v Německu došlo především z důvodu silného zaměření ekonomiky na export. S takto proexportní ekonomikou jsou spojeny vyšší rizika plynoucí ze směny měny, která s přijetím jednotné společné měny z velké části odpadla.

Vstup Německa do Evropské unie se datuje již do roku 1952, kdy vstoupilo do Evropského společenství uhlí a oceli, z kterého se později Evropská unie utvořila. Euro za státní měnu přijalo 1. ledna 1999. Německo tak bylo jednou z jedenácti zakládajících zemí eurozóny (Europa, 2020).

- **Dopady zavedení eura** – u Německé ekonomiky se plně projevuje profitování ze zavedení jednotné společné měny, především na straně exportu zboží a také nárůstu investic plynoucích do zahraničí. Od přijetí jednotné evropské měny došlo k významnému propadu zahraničního exportu zboží v období ekonomické krize, a to pouze v roce 2009, od té doby objem německého exportu neustále roste s výjimkou roku 2013, kdy došlo oproti předchozímu roku k mírnému poklesu (-0,4 %). Konkrétní hodnoty jsou k dohledání v příloze č.1 „*Německý export*“. Většinu exportních produktů tvoří zboží s vysokou přidanou hodnotou, vytvořeného při použití vysoce vyspělých a moderních technologií. Do zmíněných produktů se řadí například i automobily a jejich součástky, které dohromady tvoří okolo 16% celkové hodnoty německého exportu. Odbyt Německé spolkové republiky tak tedy velmi úzce závisí na poptávce po moderních, sofistikovaných výrobcích (OEC, 2020). V situaci, kdy by Německo nebylo členem eurozóny a předpokladu stejně orientované proexportní politiky, by docházelo k nárůstu poptávky po domácí měně a tím k jejímu zhodnocení. Zhodnocení

domácí měny v důsledku způsobuje nižší konkurenceschopnost na zahraničních trzích z důvodu vysoké ceny. Německo těží i z přílivu zahraničních investic, kdy patří k největším evropským příjemcům. V tomto ohledu nedošlo k propadu ani v období krize a od té doby hodnota zahraničních investic stále narůstá (Deutsche Bundesbank, 2020).

5 Výsledky a diskuse

5.1 Makroekonomické ukazatele

V rámci diplomové práce došlo k analyzování vývoje vybraných makroekonomických ukazatelů. Ukazatele byly analyzovány v období od vstupu České republiky do Evropské unie, až po rok 2019. Prvním ze zkoumaných ukazatelů je HDP, respektive jeho vývoj. HDP je jedním z nejvyužívanějších ukazatelů ekonomiky a k jeho vykazované hodnotě je přímo vázáno kritérium udržitelnosti veřejných financí. Z pohledu vývoje HDP ve sledovaném období dochází v České republice k růstu jak absolutní dosahované hodnoty HDP, tak HDP v přepočteného na jednoho obyvatele. Růst je pozorovatelný s výjimkou období počátku ekonomické krize v roce 2009, kdy došlo k poklesu. V období let 2010 až 2013 docházelo k oscilaci HDP okolo hodnoty 4 000 mld. Kč, tedy k celkové stagnaci. Obdobně tomu bylo při přepočtu na jednoho obyvatele. Posléze však již docházelo jen k růstu HDP. Česká republika vykazovala vyšší tempo růstu HDP, než byl průměrný přírůstek členských států eurozóny, a to od roku 2013. V předcházejícím období byla míra růstu obdobná s průměrem eurozóny. Nastolený trend růstu HDP však nelze předpokládat v roce 2020. Důvodem jsou přísná restriktivní opatření vlády České republiky, která jsou zaváděna ve snaze omezení dopadu nákazy virem Covid-19 na české obyvatelstvo. Pro ochranu českého obyvatelstva se jedná bezesporu o prospěšná opatření, jejich dopad na ekonomiku však bude značný. Řada podniků musela přerušit svůj provoz, ať již kvůli nařízení vlády, či z jiných důvodů souvisejících s epidemií, čímž přicházejí o tržby a produkce je značně omezena. Nelze tak předpokládat růst HDP oproti předcházejícímu období. Dle prvních predikcí bude v lepším případě hodnota HDP za rok 2020 podobná roku 2019. V propadu, či stagnaci hodnoty HDP Česká republika nebude sama. Obdobný průběh lze očekávat i u států eurozóny.

Při sledování vývoje nezaměstnanosti, jakožto dalšího z ukazatelů ekonomiky, lze pozorovat postupné snižování vždy ve fázích ekonomického růstu. Do roku 2008 tedy míra nezaměstnanosti klesala k úrovni blížící se 4 %. Skokový nárůst přišel v roce 2009, kdy se míra nezaměstnanosti vrátila na úroveň téměř shodnou s hodnotou roku 2006. Nejvyšší hodnota nezaměstnanosti, po dobu krize, byla zaznamenána v roce 2010, kdy překročila 7 %. Od tohoto roku hodnota klesala až na úroveň 2 %. V porovnání se státy eurozóny vykazovala Česká republika ve sledovaném období vždy nižší hodnoty míry

nezaměstnanosti. Vláda České republiky se v období epidemie snaží co nejvíce omezit dopady opatření na nezaměstnanost pomocí vyplácení finančních podpor podnikatelům i příspěvkům na doplácení mezd zaměstnancům, kteří nemají za nastalé situace umožněn běžný výkon zaměstnání. Přes veškeré kroky vlády, ve snaze stabilizace trhu práce, není možné v současné době odhadnout, jaký celkový dopad bude mít situace týkající se epidemie na míru nezaměstnanosti. Pravděpodobně však dojde k nárůstu míry nezaměstnanosti například kvůli krachu menších společností, které se nepodaří zachránit ani nastolenými opatřeními.

Při pohledu na platební bilanci České republiky a její vývoj od roku 2004, stojí za povšimnutí především pozitivní trend pozorovatelný v rámci všech jejích složek. Jedná se tedy o běžný účet, kapitálový účet, finanční účet a účet chyb a opomenutí platební bilance. S výjimkou účtu chyb a opomenutí a roku 2019 v případě běžného účtu, vykazují účty kladné hodnoty od roku 2012. Tohoto trendu bylo dosaženo především díky období ekonomické prosperity nejen České republiky, ale i států Evropské unie jako celku. Pokračování v nastoleném trendu by se dalo předpokládat, pokud by nedošlo k propuknutí epidemie. V současné situaci lze předpokládat vysoké výdaje spojené s opatřeními proti působení viru Covid-19, zároveň se snížením příjmové strany bilance. Vývoj platební bilance přinejmenším pro rok 2020 bude silně ovlivněn touto epidemií a nelze tak předpokládat kladný výsledek platební bilance.

Hrubé mzdy v České republice celkově rostou ve sledovaném období mezi roky 2004 až 2018. Nerostou však natolik, aby docházelo k zásadnímu snížení rozdílu v průměrné hrubé mzdě eurozóny a České republiky. Rozdíl zůstává po celé sledované období téměř stejný, přičemž celkově Česká republika vykazuje nižší roční průměrnou hrubou mzdu o přibližně 10 000 eur. Růst mezd úzce souvisí s celkovým růstem ekonomiky a nízkou mírou nezaměstnanosti. Vzhledem k současnému výhledu na zpomalení růstu ekonomiky, či možného propadu do recese i možnému zvýšení míry nezaměstnanosti, se dá předpokládat i zpomalení růstu průměrné hrubé mzdy, případně až oscilace okolo současné hodnoty přinejmenším v roce 2020.

5.2 Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií

Česká republika je z maastrichtských kritérií dlouhodobě schopna plnit kritérium úrokových sazeb. U tohoto kritéria nedošlo ve sledovaném období, od roku 2004,

k překročení referenční hodnoty ani v jednom roce a nepředpokládá se, že by tomu mělo být v blízké budoucnosti jinak. U ostatních kritérií není průběh takto jednoduchý.

Kritériem, u kterého je možno pozorovat schopnost České republiky jej dodržovat v období ekonomického růstu v pozorovaném období bylo kritérium udržitelnosti veřejných financí. V rámci kritéria udržitelnosti veřejných financí se sledují dva oddělené ukazatele, kritérium veřejného schodku a kritérium dluhu vládního sektoru. Deficit státního rozpočtu nesmí překračovat o více než 3 % HDP, aby docházelo k plnění kritéria veřejného schodku. Obdobně dluh sektoru vládních institucí nesmí překračovat 60 % HDP pro plnění kritéria dluhu vládního sektoru. Zatímco v rámci dluhu sektoru vládních institucí se Česká republika pohybuje s dostatečnou rezervou pod referenční hodnotou kritéria, tak u deficitu státního rozpočtu se to samé tvrdit nedá. Rozpočet České republiky přesáhl schodkem referenční hodnotu od roku 2004 hned v pěti případech. V posledních třech po sobě jdoucích letech, z kterých jsou dostupná data v době tvorby této práce, však docházelo k plnění i této části kritéria udržitelnosti veřejných financí. Potvrzuje se tak tedy schopnost České republiky plnit toto kritérium v období hospodářského růstu. Zajímavé bude sledování vývoje tohoto kritéria do budoucna, a to především z důvodu právě probíhající epidemie viru Covid-19, který zasáhl celý svět. Jedním z důsledků epidemie bude bezpochyby i zpomalení ekonomiky, snížení HDP, a naopak zvýšení schodku státního rozpočtu díky provedeným opatřením.

K občasnému neplnění kritéria docházelo i v případě cenové stability, přičemž požadavkem je, aby Česká republika dlouhodobě disponovala udržitelnou cenovou úrovní. Průměrná míra inflace nesmí být za předešlých 12 měsíců před zkoumáním vyšší 1,5procentního bodu než průměrná míra inflace tří zemí Evropské unie dosahujících u tohoto ukazatele nejlepších výsledků. Z pohledu plnění tohoto kritéria nebyla Česká republika úspěšná v pěti případech. Na rozdíl od kritéria deficitu státního rozpočtu však došlo k nesplnění kritéria ve sledovaném období naposledy v roce 2017, kdy kritérium nebylo plněno o 0,3 p.b. Z pohledu výhledu Ministerstva financí by mělo docházet k plnění kritéria v následujících letech. Je však nutno podotknout, že v prognózách zatím nebyla zahrnuta situace s probíhající epidemií. V současné době je téměř nemožné určit, do jakých rozměrů postihnou následná opatření ekonomiku, především z důvodu, že opatření stále nejsou konečná a vyvíjejí se na denní bázi. Pravděpodobně však národní banky sejdou z cesty boje proti inflaci za účelem vyššího podpoření ekonomiky. Celkový výčet nástrojů,

který bude v opatřeních využit, není v současné době možné přesně stanovit. Již nyní například dochází k snižování úrokových sazeb na úroveň 1 %.

Kritériem, které Česká republika neplní po celé sledované období z důvodu nevstoupení do systému ERM II, je kritérium kurzové stability. Vstoupení do systému ERM II je plně v pravomoci vlády České republiky. Pokud by se vláda rozhodla k přijetí eura k počátku roku 2020, tak by v systému směnných kurzů musela být Česká republika od dubna roku 2017. Od tohoto období docházelo k pohybům kurzů v rámci stanoveného rozmezí ± 15 %. Z pohledu budoucího vývoje je však složité odhadnout pohyb kurzu. Od vypuknutí epidemie česká koruna vůči euru dramaticky oslabila. Od 17 února, kdy byl kurz 24,795 EUR/CZK se vyšplhala na hodnotu 27,810 EUR/CZK ke konci měsíce března. Z důvodu epidemie je tak složité předvídat i teoretické plnění kritéria kurzové stability v nadcházejícím období.

5.3 Plnění reálných konvergenčních kritérií

Přesto, že reálná konvergenční kritéria nejsou podmínkou pro vstup České republiky do eurozóny, tak si zaslouží věnování pozornosti při posuzování vhodnosti přistoupení zemí do měnové unie. Reálná konvergenční kritéria jsou charakteristická tím, že se neupínají k plnění určitých hodnot, ale soustředí se na relativní ukazatele sladění ekonomik.

Prvním ukazatelem, který by měl pomoci při vyhodnocení vhodnosti vstupu nového státu do měnové unie, je kritérium otevřenosti ekonomiky. Kritérium se zaměřuje na provázanost ekonomiky vstupující země se státy, které utváří měnovou unii a překážek v rámci obchodování mezi těmito státy. Díky vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004, můžeme říci, že Česká republika toto kritérium plní a lze předpokládat, že tomu tak bude i do budoucna.

Dalším kritériem se týká mobility pracovní síly. Přesto, že v rámci Evropské unie dochází k uvolnění trhu práce, tak celá unie, včetně států eurozóny, vykazuje malou ochotu občanů z pohledu stěhování se za lépe placenou práci. Nemale podíl na neochotě k stěhování mají i institucionální pravidla, která se v rámci jednotlivých států vytváří a z pohledu České republiky mnohdy i nedostatečná jazyková vybavenost. Jak již bylo zmíněno, situace v České republice není nepodobná státům, které jsou již členy eurozóny.

Z tohoto důvodu, by nemělo kritérium mobility pracovních sil být překážkou při přijetí jednotné společné měny, a to ani ve výhledu do budoucna.

Riziko pro Českou republiku může představovat nízká diverzifikace produktu. Riziko je způsobeno vysokým podílem automobilového průmyslu na výrobě České republiky a celkově nižším podílem služeb. Tento rozdíl však není natolik závažný, aby docházelo k neplnění kritéria diverzifikace produktu. Obdobně, či ještě méně diverzifikované ekonomiky můžeme nalézt již u stávajících států eurozóny. U diverzifikace ekonomiky nelze předpokládat přílišnou změnu ve výhledu do budoucna, a to ani v momentální situaci působení viru Covid-19. V současné chvíli lze předpokládat zánik některých menších podniků, které neměly před vypuknutím epidemie dostatečnou finanční zásobu tak, aby nezkrachovaly v důsledku ekonomických následků způsobených opatřeními v době epidemie. Celkově by však nemělo dojít k razantní proměně ekonomiky z hlediska diverzifikace produktu.

Možná jedním z nejdůležitějších kritérií, která nemusí být zcela podchycena zavedenými maastrichtskými kritérii, je kritérium sladění hospodářského cyklu. Sladění se rozumí podobnost průběhu hospodářského cyklu především v kopírování fází růstu a propadu. Země, které vstoupí do měnové unie se vzdávají nároku na vlastní měnovou politiku, čímž může dojít k nevhodnosti nastolené společné měnové politiky u jednotlivých států. Česká republika vykazuje obdobný průběh hospodářského cyklu se státy eurozóny, díky čemuž splňuje kritérium sladění hospodářského cyklu a současně lze plnění předpokládat i do budoucna.

Posledním kritériem je stupeň plnění reálné konvergence. Kritérium se zabývá celkovou sladěností ekonomik zemí měnové unie se zeměmi uchazečskými. U uchazečských zemí se předpokládá nižší úroveň životní úrovně, která by se však časem měla přibližovat úrovni členských států. Česká republika se po skončení ekonomické krize (2013) navrátila k trendu vysoké míry reálné konvergence se státy eurozóny. Kritérium reálné konvergence je jediným z reálných konvergenčních kritérií, u kterého se dá předpokládat vyšší odchýlení od trendu posledních let, díky působení ekonomických dopadů epidemie viru Covid-19. Tento předpoklad vychází ze zkušeností z období ekonomické krize, kdy taktéž došlo k odklonu od trendu a současně předpokládá stejná, či podobná ekonomická opatření zavedená v této situaci.

5.4 Zavedení eura v České republice

Základním dokumentem obsahujícím harmonogram, zásady a zajištění celého procesu zavádění eura v České republice je Národní plán zavedení eura. Národní plán byl schválen 11. dubna 2007. V rámci dokumentu dochází k vymezení úkolů, které je nutné splnit v souvislosti s přijetím jednotné evropské měny, nikoli však konkrétní termíny. Příkladem z obsahu dokumentu může být vymezení jednorázového zavedení eura, období duální cirkulace, pravidla použití přepočítávacího koeficientu, pravidel zaokrouhlování, princip předcházení zvyšování cen a vnímané inflaci. Dále také stanovuje, jak by měla probíhat informační kampaň.

Za účelem hladkého zavedení jednotné evropské měny v České republice vznikla národní koordinační skupina, která má na starost vypracování komunikační strategie, řízení činnosti pracovních skupin a celkový dohled nad plněním kroků stanovených v rámci Národního plánu zavedení eura.

O přijetí eura v České republice musí rozhodnout vláda České republiky. V momentě, kdy tak učiní, dojde ke čtyřem, po sobě jdoucím etapám. Jednotlivými etapami jsou: Do vstupu do ERM II, Od vstupu do ERM po rozhodnutí o přijetí ČR do eurozóny, Mezi rozhodnutím Rady EU o zrušení výjimky pro zavedení eura do dne vstupu do eurozóny, Po vstupu do eurozóny. Každá etapa má své charakteristické prvky, které jsou blíže popsány v předcházejících částech práce.

5.4.1 Výhody zavedení eura pro Českou republiku

Pozitivní dopady zavedení eura můžeme rozdělit na přímé a nepřímé. V rámci přímých dopadů se jedná o omezení kurzového rizika, které pomůže jak občanům, tak společnostem, při uzavírání zahraničních obchodů, a to především obchodů, u kterých dochází k rozdílným dnům uzavření obchodu a jejich vypořádání. Ze zmíněných obchodů může plynout i neočekávaný zisk, ale dokud Česká republika nepřijme euro, tak zde vždy bude riziko při obchodování se státy eurozóny, vyplývající ze ztráty zapříčiněné vývojem kurzu. Kurzové riziko po přejití eura neodpadne v rámci obchodů mimo eurozónu, ale dojde k snížení rizika, díky celkově vyšší stabilitě eura oproti české koruně.

Dalším pozitivním přímým dopadem jak pro občany, tak pro podniky bude odstranění transakčních nákladů. Transakční náklady nejsou spojeny pouze se směnou měny za jinou, a to jak ve směnárnách, tak bankách, ale také s administrativními náklady. Administrativní náklady plynou z vedení účetních systémů a držení devizových prostředků. Úspory v případě snížení transakčních nákladů nebudou pouze finančního charakteru, ale také časového. Občané již nebudou muset trávit čas výběrem nejvhodnějšího místa pro směnění měn v případě cestování do zemí, které za svou národní měnu mají euro.

Omezení nákladů na obstarání kapitálů je dalším z přímých pozitivních dopadů přijetí jednotné společné měny. Snížení nákladů z tohoto hlediska bude docházet ve chvíli, kdy úrokové sazby Evropské centrální banky budou nižší, než by byly úrokové sazby České národní banky. Evropská centrální banka se dlouhodobě snaží o udržení inflace pod hranicí 2 %, čímž dochází i k udržování nízkých úrokových sazeb.

Při porovnávání cen v rámci eurozóny a České republiky dojde po vstoupení do měnové unie k zvýšení transparentnosti cen, což je poslední z přímých pozitivních dopadů. Zvýšení transparentnosti cen pomůže především občanům a společnostem, které jsou ochotné vyhledávat informace o cenách v jiných zemích.

Nepřímými pozitivními dopady jsou nárůst zahraničních investic, zahraničního obchodu a stabilizování veřejných financí. Zatímco nárůst zahraničního obchodu a investic pramení z odpadnutí transakčních nákladů a kurzového rizika, stabilizování veřejných financí je založeno na zvýšení požadavků na udržení nízké míry veřejného dluhu po vstupu do eurozóny.

Pozitivní dopady přijetí eura jsou v praxi pozorovatelné na příkladu Slovenské republiky, jejíž ekonomika je podobná české. Slovenská republika zavedla euro k 1. lednu 2009. K zavádění nové měny tedy docházelo po čas ekonomické krize a u ukazatelů tak není snadné rozlišit, nakolik byly ovlivněny krizí, případně přímo přechodem na novou měnu. V porovnání s Českou republikou však lze pozorovat zřetelně rychlejší stabilizování ekonomiky po čas ekonomické krize a celkově vyrovnanější finanční stabilitu. U exportu Slovenské republiky však nebyl zaznamenán výrazný nárůst.

5.4.2 Nevýhody zavedení eura pro Českou republiku

Stejně jako tomu bylo v případě výhod, i nevýhody zavedení jednotné společné měny můžeme rozdělit na dvě skupiny. Opět se jedná o negativní přímé dopady přijetí eura a negativní nepřímé dopady.

Nejznatelnějším přímým negativním dopadem je ztráta autonomní měnové politiky. Negativní aspekt přináší nemožnost reagování na asymetrické šoky ekonomiky. Nebude také možno podporovat export pomocí devalvace měny. Veškerá opatření podniknutá Evropskou centrální bankou budou zaměřena na eurozónu jako celek, nikoli pouze na podporu české ekonomiky. Omezení dopadů ztráty autonomní měnové politiky je možno pouze s maximalizací sladění ekonomiky České republiky se zeměmi eurozóny před vstoupením do měnové unie.

Především z pohledu občanů je přechod na euro spojován s nárůstem cenové hladiny. Ve skutečnosti jsou v rámci dokumentu Národního plánu zavedení eura stanoveny procesy, které předchází nárůstu cenové hladiny. Jedná se například o pevné stanovení přepočítávacího koeficientu, duální uvádění cen, ale také sledování dodržování těchto pravidel v rámci společností. K reálnému nárůstu cen by tedy nemělo dojít. K odstranění představy obyvatel o nárůstu cen je nutná dobrá komunikace ze strany státu. Jakým způsobem bude komunikace probíhat je rovněž stanoveno Národním plánem zavedení eura.

Přijetí jednotné společné měny s sebou nese i zvýšené finanční náklady. Náklady narostou především v oblasti technologické a administrativní, přičemž se budou týkat společností jak státního, tak soukromého sektoru. Přizpůsobení bude muset nastat v případě softwarového vybavení pro účetnictví či daňové účely. Princip duálního označování cen zasáhne i vystavování faktur, výplatních pásek, výpisů z účtů a mnoho dalšího, na což společnosti budou muset zareagovat. Stát v tomto případě zajišťuje informovanost a doporučení. Nestará se však o finanční část a nebude tedy krýt náklady spojené se samotným přechodem na novou měnu.

Specifické náklady bude vykazovat bankovní sektor, a to jak v případě České národní banky, tak u bank komerčních. České národní bance vzrostou náklady spojené s distribucí nových bankovek a mincí, spolu s rostoucími náklady na stahování staré měny z oběhu a jejich likvidaci. Komerční banky budou muset upravovat své bankomaty, a to jak

po stránce hardwaru, tak softwaru. Trvalým snížením nákladů pro banky bude omezení zisku plynoucího ze směny měn a provádění devizových transakcí.

Možným negativním nepřímým dopadem souvisejícím s přijetím eura je dlouhodobý růst cenové hladiny. Dopad úzce souvisí se ztrátou vlastní měnové politiky, která umožňuje ovlivňování kurzu národní měny. V případě, že by Česká republika chtěla udržovat nižší růst cenové hladiny, než jak by bylo nastaveno v rámci eurozóny, neměla by již možnost situaci ovlivnit. Celkově se však toto riziko vztahuje již ke snaze o dosažení ekonomického bohatství zemí eurozóny, kdy by došlo k upuštění snahy o dosahování nízké inflace za účelem vyššího ekonomického růstu.

6 Závěr

Diplomová práce se zabývá připraveností České republiky k přijetí jednotné evropské měny. Připravenost je hodnocena z hlediska plnění maastrichtských kritérií konvergence, jejichž plnění je nezbytnou podmínkou pro přijetí eura. Pro lepší pochopení stavu České ekonomiky došlo také ke sledování vybraných ekonomických ukazatelů. Ze sledování vyplývá celkově dobrá kondice české ekonomiky v období ekonomického růstu. Z pohledu míry růstu HDP a míry nezaměstnanosti dosahuje Česká republika lepších hodnot ve sledovaném období, než je tomu u průměru států eurozóny. Míra inflace v České republice je srovnatelná s průměrnou mírou inflace států eurozóny, po většinu období je však mírně vyšší. Na platební bilanci České republiky se kladně promítlo období růstu, přičemž obdobný dopad působí i v rámci států eurozóny. Častým argumentem proti přijetí eura je zpomalení růstu mezd. Z analyzovaných dat však vyplývá, že nárůst mezd v rámci České republiky je obdobný s tempem růstu mezd v eurozóně a rozdíl v hrubých mzdách zůstává prakticky stejný.

Plnění maastrichtských kritérií je vyhodnocováno v období od vstupu České republiky do Evropské unie. Z analýzy vyplývá, že v dlouhodobém horizontu je Česká republika schopna plnit kritérium úrokových sazeb a v období ekonomického růstu i kritérium udržitelnosti veřejných financí. Kritérii, která Česká republika nesplňovala v dlouhodobém horizontu ani ve fázi ekonomického růstu je kritérium cenové stability a účasti v systému ERM II. Kritérium cenové stability nebylo naposledy plněno v roce 2017, zatímco účast v systému ERM II neplní Česká republika po celé sledované období.

Dalším aspektem, kterým se práce zabývá ve snaze zjištění vhodnosti přijetí eura v České republice je plnění reálných konvergenčních kritérií. Reálná konvergenční kritéria nejsou podmínkou vstupu do měnové unie, zohledňují však sladěnost ekonomiky uchazečské země s ekonomikou zemí již tvořících měnovou unii. Z analýzy plnění reálných konvergenčních kritérií vyplynulo, úplné plnění kritéria otevřenosti ekonomiky, sladěnosti hospodářského cyklu a od konce ekonomické krize i stupně reálné konvergence. Analýza však upozornila i na riziko spojené s nízkou mobilitou práce a diverzifikací produktu. Při porovnání se státy eurozóny však lze nalézt, podobné rysy i u již členských států. Ani jedno z reálných konvergenčních kritérií by tak nemělo představovat kritickou překážku pro vstup České republiky do eurozóny.

Při rozhodování o vstupu do eurozóny je nutné zmínit veškerá pozitiva i negativa tohoto kroku. K pozitivním prvkům patří omezení kurzového rizika, omezení transakčních nákladů, zvýšení transparentnosti cen, nárůst zahraničních investic, nárůst zahraničního obchodu a stabilizování veřejných financí. Negativy jsou ztráta autonomní měnové politiky, nárůst cenové hladiny, zvýšení nákladů spojených s přijetím eura, zvýšení specifických nákladů bankovního sektoru a možný dlouhodobý růst cenové hladiny. Je tedy nutné si uvědomit, že přijetí eura s sebou nese jak výhody, tak nevýhody. Vzhledem k závazku přijetí eura Českou republikou je však spíše správná otázka kdy by ke vstupu do měnové unie mělo dojít, než zda k tomu dojde a snažit se minimalizovat negativní dopady plynoucí z tohoto kroku.

Pro zodpovězení otázky, zda je k přijetí eura v současné době, či blízké budoucnosti vhodná doba, je nutné zmínit dramatický vývoj událostí roku 2020. První měsíce roku zasáhla světová epidemie viru Covid-19, jehož působení může vyústit až ve smrt nakaženého. Díky snadnému a rychlému šíření viru musely vlády po celém světě přijmout opatření omezující stýkání jejich občanů a omezení či úplné zakázání některých podnikatelských činností. Restriktivní kroky vlád mají velký dopad na ekonomiku. Snižuje se celková produkce a ve snaze zamezení vyšších dopadů přichází státy s finančními opatřeními kompenzujícími ušlé tržby podniků či mzdy zaměstnanců. Vlády se tak snaží z ekonomického hlediska minimalizovat skokový nárůst míry nezaměstnanosti způsobený výpadkem příjmů podniků a následným propouštěním i za cenu vysokého nárůstu výdajové stránky rozpočtů států. Současná situace poukazuje na to, že pro lidstvo stále existují důležitější věci, než je podporování ekonomického růstu za každou cenu.

V případě České republiky doposud ve spojitosti s působením Covid-19 došlo k omezení pohybu občanů na nezbytné minimum, kdy je povoleno chození do zaměstnání, na nákup potravin a je zakázáno stýkání vyššího počtu osob. Zavřeny jsou podniky působící v pohostinství, případně je jim umožněn pouze prodej s rozvozem či výdejem přes výdejní okénko. Obchody, které nenabízí potraviny či drogerii jsou zcela zavřené. Výjimku tvoří například i lékárny a ze sektoru služeb, autoservisy. Pro zajištění příjmu živnostníků i zaměstnanců, kteří přišli o možnost výkonu práce či své činnosti, již vláda schválila vyplácení náhrad. Ze strany státu došlo také k navýšení výdajů do zdravotnictví a celkově do prostředků, které mají omezit šíření nákazy na co nejnižší úroveň. Kroky vlády vyústili

ve schválení zvýšení plánovaného deficitu vládního rozpočtu ze 40 mld. Kč na 200 mld. Kč.

Při zohlednění současné situace v předpokladu vývoje plnění maastrichtských kritérií lze očekávat podobný vývoj, jaký byl pozorovatelný v období ekonomické krize mezi lety 2008 až 2012. Díky zvýšení schodku státního rozpočtu a snížení HDP lze předpokládat neplnění kritéria udržitelnosti veřejných financí. Inflační cíle již nadále také nebudou prioritou, a tak nelze předpokládat ani plnění kritéria cenové stability. Jediným kritériem, u kterého lze očekávat jeho plnění, zůstává kritérium úrokových sazeb za předpokladu, kdy úrokové sazby eurozóny a České republiky budou vykazovat podobné hodnoty. V současné době lze těžko odhadovat, celkový rozsah dopadů způsobených epidemií a období, po které se ekonomika České republiky bude s následky vypořádávat.

Přijetí eura nebylo v České republice jedním z prioritních témat, kterými by se vláda zabývala v období před epidemií. V současné době se nedá předpokládat otevření tématu vstupu do eurozóny nejméně po čas trvání restriktivních opatření a ekonomických následků epidemie. Po vyrovnání se s následky by však mělo dojít k návratu fáze růstu ekonomiky. Z výsledků práce není patrný žádný závažný důvod, jenž by měl zapříčinit další oddalování přijetí eura.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura

BALDWIN, Richard E. a Charles WYPLOSZ, 2013. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Přeložil Stanislav ŠAROCH. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4568-8.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Dana STARÁ, 2014. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-492-3.

BRŮŽEK, Antonín, SMRČKOVÁ, Gabriela a ZÁKLASNÍK, Martin. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. 196s. *Podnikání a management*; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

DURČÁKOVÁ, Jaroslava *Mezinárodní finance*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2007. 487s. ISBN 978-80-7261-170-6.

GREGER, Petr a kol. 1997. *Co je to, když se řekne Evropská unie*. 1. vyd. Praha: Centrum pro demokracii a svobodné podnikání, 1997, 154 s.

HELÍSEK, M. et al. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 206 s. ISBN 978-80-7380-182-3

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. xxii, 696 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-006-5.

JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2013. 352 s. ISBN 978-80-247-4386-8.

KADERÁBKOVÁ, Božena a kol. *Úvod do makroekonomické teorie*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 1993. 2 sv. 313 s. ISBN 80-7082-123-X.

LACINA, Lubor a kol. *Euro: ano-ne?*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010. 319 s. *Ekonomie studium*. ISBN 978-80-87197-26-4.

MÁČE, Miroslav a ROUSEK, Pavel. *Makroekonomie pro technické školy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. 216 s. *Finanční řízení*. ISBN 978-80-247-4575-6.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. 277 s. *Edice učebních textů*. *Ekonomie*. ISBN 80-86730-02-6.

PEČINKOVÁ, Ivana, ed. *Euro versus koruna: rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR*. 2., rozš. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 215 s. ISBN 978-80-7325-138-3.

PLCHOVÁ, Božena, Josef ABRHÁM a Mojmír HELÍSEK, 2010. *Česká republika a EU: ekonomika – měna – hospodářská politika*. Praha: Krigl. ISBN 9788086912394.

SPĚVÁČEK, Vojtěch. Makroekonomická analýza a prognóza. Vyd. 2. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. 119 s. ISBN 80-7079-922-6.

TOMÁŠEK, Michal, 2007. Evropské měnové právo. 2., aktualiz. a dopl. vyd. V Praze: C.H.Beck. Beckova skripta. ISBN 9788071799405.

Elektronické zdroje

Businessinfo.cz. *Národní plán zavedení eura v ČR* [online]. 2007 [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/narodni-plan-zavedeni-eura-v-cr#b3>

Český statistický úřad. *Hodnocení výkonnosti ekonomiky České republiky v širším kontextu* [online]. 2015. 35s. (PDF). [cit. 2020-11-23]. ISSN 320288-15 Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/hodnoceni-vykonnosti-ekonomiky-ceske-republiky-v-sirsim-kontextu>

ČNB. *Změna metodiky výpočtu kritéria konvergence úrokových sazeb za Českou republiku* [online]. 2008. 4s. (PDF). [cit. 2020-02-5]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/.galleries/menova_bankovni_stat/stat_mb_met/LTIR_public_paper_cz.pdf

ČNB. *Strategie přistoupení České republiky k eurozóně* [online]. 2003. 8s. (PDF). [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: http://www.zavedenieura.cz/assets/cs/media/Euro-ostatni_2003_Strategie-pristoupeni-Ceske-republiky-k-eurozone.pdf

ČNB. *Euro*. [online]. 2005. 33s. (PDF). [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_13_01_05.pdf

ČNB. *Národní plán zavedení eura*. [online]. 2007. 64s. (PDF). [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/mezinarodni_vztahy/euro/download/Narodni_plan_zavedeni_eura_2.pdf

ČNB. *Platební bilance České republiky* [online]. 2004. 71s. (PDF). [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/.galleries/platebni_bilance_stat/publikace_pb/zpravy_vyvoj_pb/PB_2004.PDF

ČNB. *Platební bilance v Kč – čtvrtletní* [online]. 2019. [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/platebni_bilance_q/bop_q_czk.htm

Dědek, Oldřich. *Členské státy eurozóny*. [online]. 2015. [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/clenske-staty-eurozony>

Dědek, Oldřich. *První poznatky o vlivu zavedení eura na Slovensku*. [online]. 2010. [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2010/prvni-poznatky-o-vlivu-zavedeni-eura-na-1757>

- Dědek, Oldřich. *Význam kurzu v době krize: česko-slovenské srovnání*. [online]. 2011. [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2011/vyznam-kurzu-v-dobe-krize-cesko-slovensk-1770>
- Dědek, Oldřich. *Výhody pro podniky*. [online]. 2013a. [cit. 2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/vyhody-pro-podniky>
- Dědek, Oldřich. *Institucionální zajištění*. . [online]. 2013b. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-aura/institucionalni-zajisteni>
- Dědek, Oldřich. *Mezinárodní měna*. [online]. 2014a. [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/mezinarodni-mena>
- Dědek, Oldřich. *Zavedení eura*. [online]. 2013c. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>
- Dědek, Oldřich. *Zavedení eura v České republice*. [online]. 2013d. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/statni-sprava/zakladni-pravidla-prepoctu-zaokrouhlovan-2004>
- Dědek, Oldřich. *Volba scénáře zavedení eura v České republice*. [online]. 2014b. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty>
- Deutsche Bundesbank. *Direct investments*. [online]. 2020. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.bundesbank.de/en/statistics/external-sector/direct-investments/-/tables-776574>
- Else international. *Ekonomicky aktivní obyvatelstvo*. [online]. 2020. [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <http://www.elseaz.cz/slovník/ekonomicky-aktivni-obyvatelstvo>
- Evropa. *Evropská unie*. [online]. 2020. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/germany_cs#n%C4%9Bmecko-v-eu
- European Commission. *Economic and Monetary union*. [online]. 2019. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/emu/index_cs.htm
- Euroskop. *Euroskop Věcně o Evropě*. [online]. 2019a. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/287/sekce/k-1/>
- Euroskop. *Euroskop Věcně o Evropě*. [online]. 2019b. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/744/914/clanek/rozsirovani-eurozony---aktualni-stav---legenda>

Euroskop. *Euro v ČR*. [online]. 2007. 295s. (PDF). [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf

Evropská komise. *Evropská komise*. [online]. 2019. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/what-euro-area_cs

Evropská unie. *Euro*. [online]. 2019. [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/euro_cs

Fassman, M., & Ungerman, J. *Přínosy a náklady přistoupení ČR k eurozóně*. [online]. 2018. [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://katalog.cnb.cz/documents/84762?locale=cs>

Finance CZ. *Úrokové sazby ČNB*. [online]. 2020. [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/menove-ukazatele/sazby-cnb/>

Lacina, Lubor. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR*. [online]. 2007. 295s. (PDF). [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf

Ministerstvo financí. *Národní plán zavedení eura v České republice*. [online]. 2018. [cit. 2019-11-30]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/dokumenty-ek-a-ecb/konvergenční-zpravy>

Ministerstvo financí. *Pracovní skupiny NKS*. [online]. 2020. [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/pracovni-skupiny-nks>

Ministerstvo financí. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií*. [online]. 2018. [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/plneni-maastrichtskych-kriterii>

Ministerstvo financí. *Maastrichtská kritéria*. [online]. 2013. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria#MaKr_1

Ministerstvo financí České republiky. *Guvernér NBS Šramko o zkušenostech s eurem*. [online]. 2009. [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/guvernér-nbs-sramko-o-zkusenostech-s-eur-1743>

Ministerstvo financí České republiky. *Zavedení eura*. [online]. 2020. [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Statistická ročenka trhu práce*. [online]. 2020. [cit. 2020-01-26]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/statisticka-rocenka>

OECD. *OECD Exports*. [online]. 2020. [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/country/deu/#Exports>

Sokolska, Ina. *Evropský parlament*. [online]. 2019. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/3/maastrichtska-smlouva-a-amsterodamska-smlouva>

Zavedení eura v České republice. *První zkušenosti s eurem na Slovensku*. [online]. 2009. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/prvni-zkusenosti-s-eurem-na-slovensku-1750>

8 Přílohy

Příloha 1: Německý export.....	83
---------------------------------------	-----------

Příloha 1: Německý export

Gesamtentwicklung des deutschen Außenhandels in Millionen Euro

Jahr ¹	Tatsächliche Werte		Export (+) bzw. Importüberschuss (-)	Zu- / Abnahme gegenüber Vorjahr in Prozent	
	Exporte	Importe		Exporte	Importe
1950	4 275	5 815	- 1 540		
1951	7 453	7 529	- 76	+ 74,3	+ 29,5
1952	8 645	8 284	+ 361	+ 16,0	+ 10,0
1953	9 472	8 186	+ 1 286	+ 9,6	- 1,2
1954	11 266	9 887	+ 1 379	+ 18,9	+ 20,8
1955	13 149	12 512	+ 637	+ 16,7	+ 26,6
1956	15 779	14 298	+ 1 481	+ 20,0	+ 14,3
1957	18 390	16 206	+ 2 184	+ 16,5	+ 13,3
1958	18 917	15 918	+ 2 999	+ 2,9	- 1,8
1959	21 057	18 316	+ 2 741	+ 11,3	+ 15,1
1960	24 514	21 844	+ 2 670	+ 16,4	+ 19,3
1961	26 065	22 682	+ 3 383	+ 6,3	+ 3,8
1962	27 086	25 308	+ 1 778	+ 3,9	+ 11,6
1963	29 813	26 729	+ 3 084	+ 10,1	+ 5,6
1964	33 193	30 084	+ 3 109	+ 11,3	+ 12,6
1965	36 635	36 019	+ 616	+ 10,4	+ 19,7
1966	41 224	37 156	+ 4 068	+ 12,5	+ 3,2
1967	44 505	35 884	+ 8 621	+ 8,0	- 3,4
1968	50 900	41 506	+ 9 394	+ 14,4	+ 15,7
1969	58 061	50 092	+ 7 969	+ 14,1	+ 20,7
1970	64 053	56 041	+ 8 012	+ 10,3	+ 11,9
1971	69 541	61 416	+ 8 125	+ 8,6	+ 9,6
1972	76 194	65 826	+ 10 368	+ 9,6	+ 7,2
1973	91 212	74 351	+ 16 861	+ 19,7	+ 13,0
1974	117 893	91 896	+ 25 997	+ 29,3	+ 23,6
1975	113 297	94 238	+ 19 059	- 3,9	+ 2,5
1976	131 219	113 595	+ 17 624	+ 15,8	+ 20,5
1977	139 897	120 245	+ 19 652	+ 6,6	+ 5,9
1978	145 671	124 605	+ 21 066	+ 4,1	+ 3,6
1979	160 785	149 318	+ 11 467	+ 10,4	+ 19,8
1980	179 120	174 545	+ 4 575	+ 11,4	+ 16,9
1981	202 931	188 758	+ 14 173	+ 13,3	+ 8,1
1982	218 701	192 483	+ 26 218	+ 7,8	+ 2,0
1983	221 022	199 502	+ 21 520	+ 1,1	+ 3,6
1984	249 624	222 032	+ 27 592	+ 12,9	+ 11,3
1985	274 648	237 143	+ 37 505	+ 10,0	+ 6,8
1986	269 125	211 544	+ 57 581	- 2,0	- 10,8
1987	269 644	209 446	+ 60 198	+ 0,2	- 1,0
1988	290 237	224 769	+ 65 468	+ 7,6	+ 7,3
1989	327 759	258 951	+ 68 808	+ 12,9	+ 15,2
1990	348 117	293 215	+ 54 902	+ 6,2	+ 13,2
1991	340 425	329 228	+ 11 197	- 2,2	+ 12,3
1992	343 089	325 972	+ 17 117	+ 0,8	- 1,0
1993	321 289	289 644	+ 31 645	- 6,4	- 11,1
1994	353 084	315 444	+ 37 640	+ 9,9	+ 8,9
1995	383 232	339 617	+ 43 615	+ 8,5	+ 7,7
1996	403 377	352 995	+ 50 382	+ 5,3	+ 3,9
1997	454 342	394 794	+ 59 548	+ 12,6	+ 11,8
1998	488 371	423 452	+ 64 919	+ 7,5	+ 7,3
1999	510 008	444 797	+ 65 211	+ 4,4	+ 5,0
2000	597 440	538 311	+ 59 129	+ 17,1	+ 21,0
2001	638 268	542 774	+ 95 494	+ 6,8	+ 0,8
2002	651 320	518 532	+ 132 788	+ 2,0	- 4,5
2003	664 455	534 534	+ 129 921	+ 2,0	+ 3,1
2004	731 544	575 448	+ 156 096	+ 10,1	+ 7,7
2005	786 266	628 087	+ 158 179	+ 7,5	+ 9,1
2006	893 042	733 994	+ 159 048	+ 13,6	+ 16,9
2007	965 236	769 887	+ 195 349	+ 8,1	+ 4,9
2008	984 140	805 842	+ 178 298	+ 2,0	+ 4,7
2009	803 312	664 615	+ 138 697	- 18,4	- 17,5
2010	951 959	797 097	+ 154 863	+ 18,5	+ 19,9
2011	1 061 225	902 523	+ 158 702	+ 11,5	+ 13,2
2012	1 092 627	899 405	+ 193 222	+ 3,0	- 0,3
2013	1 088 025	890 393	+ 197 632	- 0,4	- 1,0
2014	1 123 746	910 145	+ 213 601	+ 3,3	+ 2,2
2015	1 193 555	949 245	+ 244 310	+ 6,2	+ 4,3
2016	1 203 833	954 917	+ 248 916	+ 0,9	+ 0,6
2017	1 278 958	1 031 013	+ 247 946	+ 6,2	+ 8,0
2018	1 317 440	1 088 720	+ 228 720	+ 3,0	+ 5,6
2019	1 327 777	1 104 264	+ 223 514	+ 0,8	+ 1,4

¹ 1959 bis 1989: Gebietsstand bis zum 3. Oktober 1990
Ab 1990: Gebietsstand ab dem 3. Oktober 1990